

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 3 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
A hasábolos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fill.
Nyitászor 40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 157.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, március 4.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérolók: Csend a politikában.
- A haldokló adóreform.
- A megtagadott fizetésemelés.
- Andrássy a király előtt.
- Farsangi tréfa.
- Botrány a berzovai kaszinóban.
- A megyei törvényhatóságok reformja.
- Az allensteini dráma.
- Aktuális problémák.
- A színházi botrány folytatása.
- Nők a felolvasó asztalnál.
- Tárca: Viszontlátás. Írta: Lengyel Géza.

Csend a politikában.

Arad, március 3.

Hirtelen, váratlanul csend következett be a politikában. A híres, neves, félelmes, rettegett és örökös kuruckodó frondőrök elhallgattak, a függetlenségi párton belül az ellentétek elsimultak. Nincs már semmi baj. Az egyetértés megható. A béke diadalt aratott. Milyen szerencséje ennek a sokat szenvedett, próbált, sokat türt nemzetnek az, hogy nem kell újabb politikai izgalmak elé tekintenie. Talán elvérezve az örökös izgatottságban. Így azonban nyugodt lehet; bizonyosat tud, lesz létszámemelés is, lesz kvótaemelés is, lesz házszabályrevízió is és lesznek — örökös ígéret alakjában — nemzeti engedmények is. Egyszóval jövőnket látjuk. Milyen boldog nemzet az, amely bepillantást nyer jövőjébe. Bezzeg a nagynak csufolt, a boldognak gunyolt nyugateurópai nemzetek

nem oly szerencsések, mint mi. Ott élénk, heves izgalom, teljes parlamenti élet uralkodik. Ott dolgozni akar mindenki. Minden párt és minden ember. Új és új eszmék születnek meg, új tervek és új gondolatok törnek a megvalósulás felé. A pártkeretek folyton változnak. Mert az életerősebb pártok, irányok, közéleti hitelvek elpusztítják a gyengét, az életképtelent.

Nálunk másképen van. Ó boldog Magyarország, nem nézel ilyen izgalmak elé. Mi a paktumok országa vagyunk és büszkén lobogtatjuk a politikai konzervativizmus zászlaját. Szeretjük nagyon az állandó pártkereteket és ha egyszer feljutottunk a hatalom tetőfokára, a várbástyára, hát onnan nem szívesen megyünk le. Így van az, ne is tagadjuk. Ennek tudható be az, hogy a függetlenségi párt régi forradalmi energiája elpusztult, elcsenevésztesedett és beleveszett a paktumok hinárjába. Ime, a függetlenségi párt legújabb értekezletén milyen szépen megmagyarázták a vezérek, hogy nincs ok a lázongásra, az elégedetlenségre, hiszen — létszámemelés, a kvóta, a házszabály és egyéb földi jó gyönyörűen megegyezik a függetlenségi elvekkel. Csak egyeztetni kell tudni. Azaz simulni kell tudni. Alkalmazkodás a fő. Udv a nagy biológusnak: Apponyi Albertnek. Ez tudományos tétel. A nagy Darwin tanítása. Az élet csak azokat a fajokat türi meg, amelyek alkalmazkodni tudnak. Már pedig a függetlenségi párt a hatalom tetőpontján élni, virulni akar. Alkalmazkodni kell tehát. És

így is tesz. Az elvek kényelmetlenek. Az ügyes és praktikus párt elteszi őket jobb időkre. Majd talán jó még egy más politikai szituáció, amikor is nagy szükség lesz ama bizonyos elvekre. Nagyon szükséges lesz, ezen most megtagadott elvek segítségével az új politikai szituációhoz, az új törekvésekhez alkalmazkodni lehessen.

Addig azonban csend legyen. Szellő se rezdüljön. Az isteni csendet ne zavarják a tárogatók, félre az utbólármányos frondőrök, el a közélet szinteréről ordító disszidensek és hallgasson, mozdulni se merjen a vidék.

Isteni harmóniában olvadnak össze a hatalom berkeiben a pártok. A forrongó, elégedetlenkedő, intrikáló színészek elcsendesültek, néptelen, elhagyott a Ház folyosója, széjjel mentek a képviselő urak.

Vajjon minő tapasztalatokkal gazdagodva térnek vissza kerületeikből? Meglátják-e, hogy az egész vidék egy forrongó vulkán közeli kitörésének fojtó atmoszféráját sejteti s a józanul ítélő magyar közvéleményben lábra kapnak az ellenlábás mozgalmak, békétlen, háborgó gondolatok, amelyek egyelőre nem ölthetnek testet, mert a kormány hatalmi politikája még uralkodik a mozgalmak felett, még fittyet hány a polgárok jogos panaszaira, sérelmeire, még fel tud idézni mesterséges izgalmakat és fojtó szélcsendet, olyant, mint a mostani is.

Viszontlátás.

Írta: Lengyel Géza.

Mit keresek itt — kérdeztem — miért, hogyan csöppentem az éjszakába? Az éjszaka tompa, kék és barna volt. Barna a sötét háttérkőn és kék, ahogy a szűk utca meg a görbe hazakövei egy tömeggé összefolytak. Sarkok és kapuk sötét vonalait szakitották meg a híg egyformaságot és a kisváros teljes csöndjében csodálkozva fedeztem fel magamat.

A szállásomra mentem és teljes testi épességben, korlátlanul rendelkezve a cselekvéseim felett, mégis arra kellett gondolnom, hogy csak félelmes, leigázó, megmagyarázhatatlan véletlenség vethetett ebbe az idegen éjszakába.

Később szégyeltem az elhagyatottságnak ezt a gyerekes érzését, amely hirtelen támadt reám az ódon, sok templomos, hegyes város sivár hangulatának segítségével.

A száraz való szerint — és a lakásomhoz érve már erre gondoltam — az én ittlétem oka egészen szimpla véletlen. Nem különös és még kevésbé félelmes. Orvos vagyok és az ismerős családhoz, amelyik remegve kérte a segítségemet, kötelességem volt eljönni. Azt hiszem, inkább a barátos, a támogatóhoz ragaszkodtak, aki intézkedni fog, ha majd a szerencsétlenség sulya alatt a közelebb állók fejüket vesszük. Elvégre orvos itt is van. És az első táviratból, amely a rokonokat hívta, egy kis éles-

látással nyilvánvaló volt, hogy inkább papra lesz szükség.

Bizony szegény Józsin, Keller Józsin, akinek a balosétét jegyezte a sürgöny, az én orvosi tudományom már nem segíthetett. Alaposan és korrektül agyonlőtte magát. Mikor a családdal megérkeztünk, engem küldtek előre. Hivatalos ember őrizte még az ajtaját, de az orvost bebocsátotta. A diványon feküdt frakkban, gondosan felöltözve és a sima, fehér plasztont összefröcscsentette a vér. Előrelépett és a fiu már éjtől óta ott feküdt hetett.

Az én látogatásom után hamarosan elvitték. Most a család — testvérek, sógorok — virrasztva fejtegetik a problémát. Holnap megjelen az anyja, ha a csapás őt is meg nem öli. Szörnyű viszontlátás — én, az idegen rettegek tőle. Ha anya volnék, nem tudnám rászanni magam. Talán a fiuknak meg kellett volna akadályozni.

Lefeküdtem és aludtam valamit az idegen, szokatlan ágyban. Közben felébredtem néhány-szor és újra megküzött a probléma: mért nem vagyok otthon, mi közöm nekem az egész bus és szürke esethez.

Ilyen éjszaka után kínos az ébredés. Kikerültem a családdal való találkozást és a kórházba mentem. A szegény Józsi hideg testének — miért, miért nem — még végig kellett szenvednie azt a méltatlanságot is, hogy néhány kopasz ur keresse benne „a halál közvetlen okát.”

Ott voltam az aktusnál és a többi elkrájlerosodott, patikaszerű doktorral együtt szívartam a szivaromat.

A szomszéd szobában ezüstszinóros emberek készítették a ravatalt. Drága és szertartásos temetés készült, aminél visszataszítóbb formalizmust az én orvosiasan egyoldalú fantáziám alig bír elképzelni. Benn az orvosok végeztek és készülődtek el. A szolga tett-vett valamit és cifra érckoporsó tűnt fel a színen.

A ravatalos szobában ekkor gyászruhás emberek jelentek meg és egy roskadozó öreg asszonyt támogatottak. A félig nyitott ajtón át közönyösen, talán bambán, vagy unottan néztem a reszkető csoportot és — a magam mentességére — hosszú másodpercig, talán a szokatlan ruha miatt, nem láttam meg, kicsodák és nem tudtam, ki után kutatnak kétségbeesett pillantásokkal.

Az üres másodpercek múltán szinte fájdalmas hirtelenséggel ismertem fel a Józsi családját. Eől volt az anyja. Ugyanaz a pillanat megvilágította az összefüggést és tudatta velem, hogy a holttest még nincs koporsóba téve.

Az ajtóhoz ugrottam: már késő volt. Ahogy megrántottam a kilincset és az ajtó a kintlevőkkel eltakarta, még láttam a szempárt, a réműletben és irtózatban forgó szempárt, amelynek tekintete az asztalra esett. Onnan, vér és bus közül egy sárgára vált, megcsonkított emberi fő nézett felé.

A haldokló adóreform.

Arad és a budapesti kongresszus.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, március 3.

Csendes, kevéssé látogatott gyűlésen foglalkozott a város pénzügyi bizottsága a Wekerle adóreformokkal. Az elnökön kívül alig heten voltak jelen.

A nagy részvétlenséget egy bizottsági tag ezzel magyarázta:

— Ez a javaslat már úgy is meg van halva. Agyonütötték. A hulla-szagot pedig kerüljük az emberek.

Vannay Gyula adóügyi tanácsos, a bizottság elnöke beszámolt a budapesti kongresszuson való részvételről, — persze csak a hivatalos ügyeit ismertette a budapesti kirándulásnak. Ismertette a polgármesternek tett jelentését, amely indokolja azt is, hogy miért nem szólalt föl a kongresszuson.

— Halljuk, halljuk, — érdeklődtek a bizottság tagjai.

— A budapesti gyűlés nem volt tisztán a városok tanácskozása, hanem politikai jellegű gyűlés is. Voltak ott a városok kiküldöttein kívül a kereskedelmi kamarák, a gyáriparosok, ügyvédek, országgyűlési képviselők . . .

— Elég vegyes társaság — hangzott egy közbeszólás. Bizonyára a képviselőkre célozott ezzel.

— S a kongresszus ugyanis megállapodott, hogy az egyes városok nyolc nap alatt beküldhetik azon javaslataikat, amelyekkel a kongresszus határozatait kibővítené tartják. Helyesebbnek véltük tehát, ha ezeket előbb a város megvitátja s aztán terjesztjük föl.

Ebben meg is nyugodtak. Vannay ismertette a budapesti értekezlet határozatait, azután előterjesztette azokat a pontokat, amelyekkel Aradvárosa a memorandumot kiegészítené.

A legnevezetesebb ezen észrevételek közül az a kívánság, hogy a házbéradót a törvény igazságosabban állapítsa meg; a vízdíjakat ne számítassa be a megadóztatás alá eső házbérbe.

— Hát ez disznóság is lenne — hangzott egy elfogulatlan, őszinte kritika.

Sérelmesnek tartja az aradi javaslat a törvényjavaslat azon rendelkezését, amely a városoktól elveszi az adóbehajtásért járó jövedelmek fele részét, annak dacára, hogy az adóbehajtást egészen a városok végzik. Azt kívánja végül, hogy a jövedelemadót kivétől bizottságok napidíjait az állam viselje.

A tanácsnak által előterjesztett pontokat elfogadták.

Zima Tiber azt indítványozta, hogy a város adóügyi osztálya csináljon számításokat, hogy az adóreform törvényerőre emelkedése esetén mennyivel emelkedne a községi adóteher; meggyőződése, hogy a pótdó tíz huzs százalékkal nagyobb lenne Aradon.

Ezen egy kis vita kerekedett.

— A községi adó összege növekednék, — mondta Faragó Rezső, — de a százalék kisebb lenne. Az állami adó összege növekszik s miután a községi adót az állami adó összege arányában szabják percentre, a nagyobb állami adónak a községi szükséglet kisebb százaléka lesz. Tehát a pótdó százaléka leszál, noha maga a pótdó növekszik.

Kilényi János főszámvevő az ellenkezőjét bizonyította, végül Zima javaslatát elfogadták.

Felvették a pontok közé azt is, hogy a törvény végrehajtási utasítását annak kibocsátása előtt szintén a közvélemény elé bocsássák.

— Nagy a bizalom Wekerle-ben, — mondták.

— Kérem, — indokolta Kilényi, — mikor az általános jövedelmi pótdó törvény életbe lépett, amely három percben volt megszabva, jött adót fizetni. Chorin Ferenc, a képviselő. Mikor utána számította a jövedelmi pótdót, azt mondja: „Hiszen ez nem három és fél, hanem harmincöt percben!” Aztán megmutattuk a végrehajtási rendeletet, amely szerint a három százalékot csakugyan úgy kellett kiszámítani, hogy harmincöt százalék lett belőle!

Az észrevételeket a tanács fölterjeszti a fővároshoz, amely a memorandumot elkészíti s hozzájárulás végett az összes városoknak megküldi. Akkorra az adóreform a városi közgyűlés elé kerül.

— Ha ugyan addig Wekerle maga is el nem temeti, — mondták a bizottsági tagok, oszlófélben.

A megtagadott fizetésemelés.

A tiszték ügye a delegációban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, március 3.

A képviselőház csütörtökig nem tart ülést, ennek folytán az egyes pártok mozgalmi is szünetelnek. Mindössze a magyar delegáció ülésezett és az osztrák delegációnak a katonatiszti fizetések fel-emelésére vonatkozólag hozott határozatát tárgyalta, amelyre nézve elutasító határozatot hozott. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a magyar delegáció elvi álláspontja a tisztiz fizetések rendezésének megtagadása, mert a májusi delegacionális üléseken a közös hadügyminiszter valószínűleg megteszi e tárgyban javaslatát és akkor ezt a tételt is épen úgy meg fogják szavazni, mint a többi milliókat. A közel jövőben okvetlenül megoldandó e kérdés. Ez a kijelentés a király ajkairól hangzott el és parancsnak fogja azt tekinteni a kuruc delegáció. Csekély tizenkét millió koronáról van szó, ez pedig a delegátusok előtt oly jelentéktelen összeg, amelyet bizonyára ellenkezés nélkül fognak megszavazni.

Távirati értesüléseink:

Plenáris ülés a delegációban.

Bécsből jelentik: A magyar delegáció összeegyeztető hetes bizottsága ma délután Zichy Tivadar gróf elnöklésével ülést tartott. Az ülésen megállapították, hogy az osztrák és a magyar delegáció összes határozatai kettő kivétellel megegyeznek. E két pont az, hogy az osztrák delegáció a tisztiz fizetések emelését kívánja és ezt a jövő évi költségvetés rendes szükséglettel közre javasolja beállítani.

Az összeegyeztető bizottság ülése után a magyar delegáció plenáris ülést tartott Barabás Béla elnöklésével.

Az iratok felolvasása után Okolicsányi László, az egyeztető albizottság elnöke jelent, hogy az osztrák delegáció két olyan határozatot hozott, amelyek eltérnek a magyar delegáció határozataitól. Az egyik az, amelyben rendkívül hitelt kér megállapítani 1908. január elsejétől kezdődőleg a hadsereg tisztjeinek fizetésjavítására 6,300,000 korona erejéig, ugyanilyen célból a haditengerészet számára 360,000 korona erejéig, továbbá a legénységi zsold megjavítására 5,000,000 korona erejéig. A második eltérő határozata az osztrák delegációnak az, amelyben a kormányt felhívja, hogy a jövő évi

költségvetésben ezt a tételt a rendes szükségletek közé vegye fel.

Az előadó javasolja, hogy a magyar delegáció a határozat érdemi tárgyalásába ne menjen bele, hanem az osztrák delegációnak a következő izenetet küldje:

A birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok országos bizottsága által a közös hadsereg tisztjeinek fizetéspótlására, továbbá a legénység fizetésének javítására vonatkozó hitel engedélyezése tárgyában hozott határozatára a magyar országos bizottság kimondja, hogy bár tisztelettel méltányolja azon fontos indokokat, amelyek ezen határozat meghozatalánál felmerültek, mégis, tekintettel arra, hogy az 1908. évi költségvetés ezen új kiadási tételére vonatkozó javaslatot nem a közös hadügyminiszter terjesztette elő, a magyar országos bizottság pedig a költségvetést már letárgyalta, minden tételében elfogadta, a magyar bizottság nincs abban a helyzetben, hogy az erre vonatkozó javaslat érdemleges tárgyalásába bocsátkozzék.

Az előadó után Sághy Gyula szólalt fel. Többek felszólalása után a delegáció Okolicsányi javaslatát elfogadta.

Azután Kmety Károly szólalt fel. Örül annak, hogy az osztrák delegációban hangok emelkedtek a delegáció felesleges intézménye ellen. Annál veszedelmesebbnek tartja a permanens delegáció eszméjét. Kívánja azonfelül, hogy amint a magyar törvények az osztrák delegátusoknak mentelmi jogot biztosítanak, úgy az osztrák törvények is hasonló mentelmi jogot biztosítsanak a magyar delegátusok számára.

A bécsi lapok azt a hírt terjesztették, hogy a következő delegáció csak — ősszel ül össze. Ezzel szemben magyar részről hiteles forrásból ered az az értesülés, hogy a delegációk május végén, vagy június elején okvetlenül egybegyűlnek. A közös miniszteriumban az előmunkálatokat az 1909. évi közös költségvetés számára e hónap végén befejezik. Április elején megtartható lesz a közös minisztertanács, amely az 1909. évi közös költségvetést véglegesen megfogja állapítani és májusban megkezdhetik annak delegacionális tárgyalását.

A horvát helyzet.

A parlament három napos szünete alatt erősen foglalkoztatják a kormányt Horvátország ügyei. A választások most már befejeződtek és a helyzet tiszta, de épen nem kedvező. A horvát koalíció abszolút többségével szemben egyelőre semmit sem tehet a horvát kormány. Igen nagy elkedvetlenedést okoz, hogy a szerb radikálisok félrevezették a horvát kormányzatot. A magyarok barátjainak mutatkoztak és arról beszéltek, hogy tizenhat-tizenhét mandátum áll rendelkezésükre. Mindebből semmi sem volt igaz. Még súlyosbítja a helyzetet, hogy a nagymérvű izgatás és terrorizmus folytán a tisztviselők is mind a kormány ellen foglaltak állást, még pedig úgy a horvát autonóm, mint a közös tisztviselők.

Czrukovic Miklós bányhelyettes, belügyi osztályfőnök maga jelentette ki, hogy nagyon sötétnek látja a helyzetet. Az osztályfőnökök tudvalevőleg mind beadták lemondásukat, ama hírek folytán, hogy esetleges megegyezésnek akadályai lehetnének. Rauch ban a lemondásokat egyelőre nem fogadta el.

A horvát tartománygyűlés első ülése március tizenkettedikén lesz.

Andrássy a király előtt.

Bemutatta a választói jog reformját. — Hivatalosan cáfolják. — Más oldalról megerősítik. — Milyen lesz a reform? — Többes szavazati rendszer. — A városi mandátumokat szaporítják. — A katonai kérdések.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, március 3.

Andrássy Gyula gróf Bécsben van s ma délelőtt kihallgatáson jelentkezett a királynál. Noha hivatalosan cáfolják, bizonyos, hogy a belügyminiszter ismertette őfelségével a választói jog reformtervezetét s annak szélesebb irányelveit, hogy megszerezze hozzá a király jóváhagyását. Mert a jelen országgyűlésnek, a hárszabályrevízió befejezése után semmi más feladata nem lesz, mint a választói jog reformját letárgyalván, szétoszolják, hogy új választáson teljesen új alakulatokat s egységes többségnek csináljon helyet.

A kormányzat teljes tudatában van, hogy a koalíció mai szervezetében többé fönnt nem tartható s az egyetlen kivezető, a választói jognak sietős reformja s döntés provokálása a nemzet részéről annak, hogy kész-e többséget adni olyan alakulásnak, amely a kiegyezés alapján áll. Erre a döntő lépésre nem a függetlenségi pártban észlelt nyugtalanság miattszánta magát a kormány, hanem az alkotmánypárt követelésére. Az alkotmánypárt többsége követelte a helyzet tisztázását, miután meggyőződött arról, hogy a függetlenségi párt radikális elemei sikerrel operálnak a 67-es pártoktól való elszakadás mellett.

Mint bécsi tudósítónk jelenti, a mai audiencián szóba került a hárszabályrevízió kérdése is és őfelsége állítólag annak a kívánságának adott kifejezést, hogy a végleges hárszabályrevízióból sem a katonai kérdések, sem a költségvetés ne legyenek kikapcsolhatók.

A belügyminiszter őfelségénél.

Bécsből jelentik: Andrássy Gyula gróf váratlan bécsi elutazása odatolakodott a politikai aktualitások legelső sorába. A belügyminisztert a király ma délelőtt tízenegy órakor külön kihallgatáson is fogadta s ezzel a legbővebb kombinációk nyertek alapot, ami annál is érthetőbb, mert Andrássy utazásáról minden felvilágosítást megtagadott.

Budapesti tudósítónk jelenti: Beavatott körökben a bizonyosság hangján beszélnek arról, hogy a belügyminisztert elsősorban az általános választói jog kérdése vitte Bécsbe. Ez korántsem annyit jelent, hogy talán a belügyminiszter a kész javaslatot vitte előzetes jóváhagyás végett a királyhoz. A javaslatnak eddig csak a legfőbb alapelvei és körvonalai vannak papíron és szó sem lehet arról, hogy Andrássy azt — a legkorábbi terminust jelölve meg — a nyár előtt be akarja nyújtani a képviselőházban. Itt legfőképpen elvi kérdésekben való hozzájárulás kikéréséről van szó, mert immár kétségtelen, hogy a javaslat a plurális szavazás elvén alapul s az udvari körökben már ez ellen is nagy az ellenszenv. Hogy a kérdést most az uralkodó elé kellett vinni, ennek magyarázata az, hogy a függetlenségi párt egy része a hárszabályrevízióval szemben való magatartását attól teszi függővé, hogy az általános választói jog

legfőbb szempontjait megismerje. Andrássy eszerint a királytól ezekhez kér hozzájárulást, hogy a hárszabályrevízió sorsát átvigye a legnehezebb akadályon. Ha utazása sikerrel jár, úgy már legközelebb megteszi azt a nyilatkozatát, melyet másfél év óta sürget a közvélemény, amely gyanakodva és izgatott nyugtalansággal lesi, hogyan akarja a kormány a legfontosabb politikai kérdést megoldani, kiküldetésének tulajdonképeni célját betölteni. Kétség sem fér ahhoz, hogy ezen az audiencián szóba kerültek a katonai kiegyezés kérdései is, mert nyílt titok, hogy aktuálisvá válásukat épen Andrássy Gyula gróf sürgette leginkább. Ezek szerint a mai audienciát jóformán kizárólag előkészítő és informatív jellegűnek kell tekintenünk, de épen ezért a magyar politikai jövő fejlődésére esetleg igen messzemenő következtetés lehet.

Más oldalról jelentik: Andrássy Gyula gróf mai kihallgatása esetleg nevezetes fordulatot hozhat. Nyílt titok, hogy épen a belügyminiszter régtől fogva kedvetlenül nézi a politikai helyzet folytonos ingadozását s elkeseredett hangon nyilatkozik minden alkalommal a kormánypárt megbízhatatlansága miatt. A belügyminiszter épen ezért nem látja javaslatai elfogadásának biztos alapját abban a táborban, mely a koalíció feladatainak végrehajtására kötött szövetséget s ezt állítólag ki is fejtette az uralkodó előtt.

Bécsből táviratozzák a hivatalos Budapesti Tudósítónak: Andrássy Gyula gróf belügyminisztert őfelsége ma délelőtt 11 órakor Schönbrunnban külön kihallgatáson fogadta. A miniszter, aki a folyó ügyekről tett jelentést a királynak, előre láthatólag még ma visszatér Budapestre. Egyes lapoknak a választási törvényjavaslat tartalmára vonatkozó közlései tiszán találgatáson alapulnak.

Egy másik távirat jelenti: A király a parlament folyó ügyeiről élenként érdeklődött, különösen a hárszabályrevízióról. Eredetileg az uralkodó olyan információt kapott, hogy Nagy Emil indítványa változatlanul fog keresztülmenni, sőt az udvarban az a hír volt elterjedve, hogy a magyar kormány keresztül tudja hajtani a revíziót, mielőtt a horvátok az országgyűlésre felkerülnének. Andrássy igyekezett megnyugtanni a királyt arról, hogy a módosítások, amelyeket a javaslaton tesznek, jelentéktelenek.

A király arról is garanciát kívánt, hogy a végleges revízió a katonai kérdések és a költségvetés dolgában erős megszorításokat rójon a magyar parlamentre. Szóba került a választójog kérdése is. Andrássy több tervezetet terjesztett elő a statisztikai táblával együtt.

A király tudomásul vette a tervezetet, de nem döntött.

Az audiencia után Andrássy Wekerle miniszterelnökkel tanácskozott.

Milyen lesz a választói reform?

Bécsből jelentik: A választói reform előmunkálatait maga Andrássy Gyula gróf belügyminiszter személyesen vezette. Mikor elfoglalta hivatalát, ott több, a választói reformra vonatkozó tanulmányt talált. Tisza István grófét s Kristóffy József által gyűjtött statisztikai adatokat. Kitűnt azonban, hogy ez az anyag épen nem volt elégséges arra, hogy ezzel a reformmunkát meglehessen kezdeni. Tisza István gróf adatai csak a választói jog mérsékelt kibővítésére vonatkoztak.

Kristóffy gyűjtése a választói jog általánosítását tartotta szem előtt, derészleteiben nem volt keresztülvive, mert csak egyes megyékre szólottak s nem világitottak bele a tulajdonképeni döntő kérdésbe: nem adták tiszta képét annak, miként hatnak a különféle választási rendszerek a kisebb politikai egységekre, a választókerületekre, illetve községekre.

Andrássy grófnak előlrol kellett kezdenie. A statisztikai hivatal hónapokon át egyebet sem tett, minthogy ezen adatokat kiegészítette s községenként feldolgozta. Mikor az egész anyag együtt volt, következtetni lehetett arra, vajjon melyik választási rendszernek mik lesznek a következményei a kisebb politikai egységekre s a legjelentősebb munka, a választókerületek beosztása is kezdetét vehette.

Mikor ezzel az előmunkálattal elkészültek, Andrássy gróf kidolgozta a választói jog alapelveit. Számtalan alternatív tervezetet állított fel és végül a végeredményt a minisztertanács elé terjesztette.

Most tovább ment egy lépéssel s kikéri az uralkodó jóváhagyását ezekhez az alapelvekhez, hogy elkészíthesse a törvény végső szövegezését és beosztását.

Mint jól beavatott forrásból értesülünk, a választói reform három alapelven épül fel:

1. A választói rendszer maga több-szavazatu (plurális) lesz, olyanformán, hogy mindenki, aki bármilyen nyelven írni és olvasni tud, annak egy szavazata, aki egy alacsony adócenzust elér, annak két, aki aránylag magas értelmi cenzus alá esik, annak három szavazata lesz.

2. A szavazás a jövőben is nyílt lesz, mert a titkos szavazás nem felel meg Magyarország speciális viszonyainak. A szavazás nem a választói kerület központjában, hanem az egyes községekben, illetve kisebb körökben történik.

3. Eltérőleg a mostani jogállapottól, a képviselő választói jog nem lesz azonos a községi választói joggal, mert ez utóbbi továbbra is korlátolt választói jog marad.

Ezek lennének a főelvei a választói jognak az általános felfogás szerint, amelyet eddig autentikus formában még nem erősítettek meg.

Andrássy Gyula gróf szájából, autentikus kijelentés alakjában, arról értesült tudósítónk, hogy a választói reformmal és a vele összefüggő új kerületi beosztással egyidejűleg a mandátumok számát is fogják szaporítani, még pedig oly módon, hogy a városok nagyobb számmal lesznek képviselve, a járások képviselője ellenben csökkenni fog. Ha a belügyminiszter a király jóváhagyását megkapja, akkor még a tavasz folya-

mán véglegesen kidolgozza a törvénytervezetet s a képviselőházhoz benyújtja. Ezen esetben már a belügyi költségvetés tárgyalása alkalmával abban a helyzetben lesz a belügyminiszter, hogy terveiről és szándékáról bővebben nyilatkozzék.

Farsangi tréfa.

Björnson cikkei.

Arad, március 3.

Krisztiánától Dunapentelég ma Björnson az, aki a legnagyobb neveltséget képezi. A norvég prófétát, a magyarországi nemzetiségek vén „slappan-tyuját”, valaki alaposan felültette. Mint már tegnap megírtuk, valami jó kedélyű magyar ember beugratta az öregot egy levéllel, amelyet Björnson felhasznál a „Zeit”-nak küldött cikkében. A cikk természetesen ismét a magyarok ellen szólt. Björnson megírta, hogy a magyarok a fővárostól néhány órányira levő ó-görög egyetemen féktelen gyűlölettel támadtak a nemzetiségekre; az egyetemet bezárták, a könyvtárt elkobozták és a tanárokat kiűzték a főváros közelében levő városból. Az, aki Björnsonat beugratta, a panaszkodó levélben olyan kétértelmű címeket, neveket és szavakat használt, amelyek reprodukálhatatlanok. Áh hangzása, lehetetlenül összeeskábált szövecek voltak a levélben, amelyeket a „tájékozott” Björnson azonnal beleszerkesztett magyarellenes főrmedvényébe.

A cikk, sajnos, nem jelent meg, mert a magyar lovagiasság tulzott figyelemből utját állta. A „Zeit” ugyanis elküldte Björnson cikkét egy bizalmas emberének Budapestre, hogy információkat szerezzen a támadás alapjául szolgáló tényállásról. A „Zeit” tudósítója természetesen mindjárt észrevette, hogy Björnsont költött nevek felhasználásával felültették és olyan dolgokat írtak vele, amelyeknek magyar szótári értelme pornografikus skandalum központjába helyezte volna Björnson.

A „Zeit” embere Apponyinak is megmutatta Björnson csapdáját, a neveltséges kelepécét, amelybe a norvég sakál belekerült. De Apponyi a politikai ndvariasságra való hivatkozással megakadályozta a furcsa cikk közlését.

Sajnálattunkra mi nem közölhetjük a cikket, amely Björnson tájékozottságát annyira csúfította; nem közölhetjük, mert a tréfa titokzatos szerzője egészen alpári dolgokkal csalta lépre a magyarokra agyarkodó norvég jegesmedvét.

De hogy valamennyire fogalma legyen az olvasónak arról, hogy milyen emeletes trotliságot írt Björnson, itt közlünk egy kis szemelvényt abból a cikkből, amelyet Björnson még csak ezután fog megírni saját értesülései alapján:

... A magyarok újabb tulkapásairól felháborító képet nyújt a következő eset: Szatymazen, ahol a „Gólesz” című irodalmi egyesület székhelye van, egy szerb tanár felolvasást akart tartani azokról a tulzókról, akik már többször látták Fedák Sárít a nemzetiségi kérdések központjában. A „Gólesz” elnöke a felolvasás előtt összegyűjtötte a „Lázár Ferdinánd” című szabadkőműves páholy tagjait és megbeszélte velük, hogy Undorovics tanárt, mihelyt megkezdí székfoglalóját, hangos: „ki a fene látott szürdalmányon apró ezüst gombot” kiáltásokkal fogják fogadni. Az ülésen a magyar vadság és türelmetlenség vérlázító jeleneteket provokált. A „Hopp Sári sarokra” című nemzetiségi négyzet elnökénél, aki szintén jelen volt a felolvasáson, egy magyar jogász inzultálta. Ez a brutális ember, amikor Matracovicsné tapsolt, kirántotta élesre fent maceszét és azzal a tisztos hölgy erra alatt hadonászott. Matracovicsné elájult és erre a magyarok letépték a kontyát és a hajából kiszedett acélkirályokkal összevissza szurkálták. Az alélt nót hölgytársai vazelinnaal locsolták föl és bevitték a Szt. Csipesz-kórházba, ahol borovicska injekciókkal nagynehezen talpra állították.

Undorovics, aki a nagy kavarodásban maga is megsebesült, csak úgy tudott elmenekülni, hogy kiugrott az ablakon és futva menekült a Tipes-folyóig, ahol a Petite csolnakázó-egyesület házána a hullámokba vetette magát és uszva akart az Auszerező révig jutni. De eközben egy örvény elkapta és a trójánicások csak nagynehezen tudták egy hosszú smoncával megmenteni. Ilyen dolgokat művelnek a magyar politikának hívei. Bmiatt most Lipiken kongresszust is tartanak Higanievics képviselő elnöke mellett a szerb radikálisok, akik a parlamentben a közoktatásügyi minisztert interpellálni fogják.

Botrány a berzovai kaszinóban.

Provokált aradi főhadnagy.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 3.

A berzovai kaszinó fényesnek ígérkeső mulatságát sajnálatos botrány zavarta meg. A kaszinónak ugylátszik nincs szerencséje a maga mulatságaival. Tavaly augusztus hóban akart egy imaház-alsp részére nagyarányu mulatságot rendezni. Az utolsó órában le kellett mondani, mert a vigalom helyiségeül kiszemelt iskolát, az iskolafentartó halóság nem engedte át. A tegnapi vig estély a bálon jelen voltak összeszólalkozása következtében botrányba fult.

Az érdekes esetről a következőket jelenti berzovai tudósítónk:

Sajnálatos nemzetiségi gyűlölködés kezdte ki újra azt a nehezen megtartható békét, mely Berzova magyar és román ajku polgársága közé minden rosszakaratu békebontó kísérlet dacára beköltözött. Hogy milyen kevéssé tudják sokan még mai is a nemzetiségek barátságos együttélését értékelni, mutatja az a sajnálatos botrány, amelyet a már annyiszor megismétlődött nótá-afférokhoz teljesen hasonlóan rendeztek aradi katonatisztek, akik a bálon megjelentek.

Berzova intelligens közönsége farsang végén szokta egyetlen elítbálját rendezni, amelyen egy nagy kiterjedésű vidék intelligenciája, honorációjai, kereskedői és iparosai szoktak találkozni s amely az egyetlen kedvező alkalom a faji, nemzetiségi és vallási különbségek eltüntetésére.

A bál rendkívül látogatott volt s a meghívottak majdnem teljes számmal voltak jelen. A legemelkedettebb hangulatban indult meg a mulatság s ez el is tartott éjjelig, amikor egy sajnálatos botrány úgy megzavarta, hogy az egész társaság néhány pillanat alatt távozni volt kénytelen s a mulatságot abba kellett hagyni.

A bálon jelen volt három aradi katonatiszt, — két főhadnagy és egy hadnagy — akik a kaprucsi görög keleti lelkészszel, tanítóval s más román urakkal egy asztalnál telepedtek le. Az éjjeli szünóra következett, a tánc szünetelt s a társaság kisebb nagyobb csoportokra oszladozva asztalokhoz ült és cigányzene mellett mu'a ott.

Egyik társaságban ült egy mészáros, aki a cigánynak megsugta, hogy az ő nótáját huzzák el. A cigány bele is kezdett a zenébe, amikor a tiszték rákiáltottak, hogy azonnal hagyja abba és játssza a „Sti tu” című román dalt.

A cigány előbb tétovázva hallgatott, de mikor a tiszték egy tiz koronás bankjegyet nyomtak a markába, rázendítettek a dalra. Ebből aztán lárma, izgatott szóváltás és perlekedés keletkezett. Egyik fél sem akart engedni. Egyik román nótát a másik magyar dalt követelt. A botrány fojton névekedett s a tiszték

már azt ígérték a mészárosnak, hogy ha el nem hallgat, akkor lekasabolják s minthogy a mészáros zsidó, a legdurvább szidalmakkal és gorombáskodással illették a bál közönség két-harmad részét kitevő izraelita közönséget.

Ez a része a jelenlevőknek erre azzal felelt, hogy kivonult a bálteremből s ott hagyta a román intelligenciát. Ezzel a botrányval azonban a dolog még nem nyert elintézést.

Röggel a mészáros provokáltatta az egyik főhadnagyot.

A botrányos eljárás mindenkinél visszataszást szült, mert meg van arról győződve minden ember, aki jelen volt, hogy ha a tiszték társaságában lévő urak kellő időben és tapintattal közbelépnek, akkor a szégyenletes esemény nem élesedett volna ennyire ki.

A megyei törvényhatóságok reformja.

Kevesebb bizottsági tag.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 3.

A kormányhoz meglehetősen közel álló B. H. mai számában arról a kérdéstről ír, hogy mi lesz a törvényhatóságokkal, ha majd megvalósul az általános szavazati jog. Vannak, akik akként gondolják megoldhatni a kérdést, hogy az általános szavazati jog csak a képviselőválasztásnál érvényesülhessen, de a törvényhatósági bizottságok megválasztásánál más választói jog, mely közelebb áll a maihoz, állapításuk meg. Ezzel szemben az említett közlemény, különösen a nemzetközi kérdésre való tekintettel, a törvényhatóságok szervezetének megváltoztatásában keresi az orvoslást. Kifogásolandó úgy a megyei, mint a városi törvényhatóságnál a bizottsági tagok nagy száma, amely a vármegyékben ma is 120 és 600 közt változik, a népeesség számarányaként igazodva s megyékben minden 500, városokban minden 250 lakos után egy bizottsági tag számítandó. Helytelen az is, hogy a megyei bizottság jó részben községi tisztviselőkből is áll, akik mint ilyenek, a törvényhatóság tisztviselőinek alárendelt közigazgatási közegek, de ugyanazeknek a tisztviselőknak a bizottságban bírái és fölötes hatóságai is.

Ezek után a nevezetes közlemény a következőket ajánlja:

„A tagok számát legalább felére, talán egy harmadára le kellene szállítani és a községi elöljáróság tagjait bslöle kirekeszteni. Mert a mai nagy testületek képtelenek az adminisztratív föladatak megoldására. A megye nem a helyi érdekek aprólékos összefüggésének és érvényesülésének a küzdőtere, erre a járdásban kellene megfelelő közigazgatási testületet szervezni. Kevesebb tagból álló bizottságnál azt, hogy ki teljesíti kötelességét, jobban is lehetne ellenőrizni, mint a bizottsági tagok mai nagy száma mellett. A törvényhatósági bizottságot pedig érteimes, a közügyek iránt érdeklődő és arra ráérő férfiakból kellene összeállítani. Legyen a törvényhatóság az értelmiségnek, a honorációroknek és középirtokosoknak a gyűlése. Azaz, a bizottsági tagságot értelmi és vagyoni minősítéshez kell kötni és csak azok legyenek megválaszthatók, akik vagy diplomás egyének, mint ügyvédek, doktorok, mérnökök, orvosok, gyógyszerészek, tanárok, tanítók, tisztviselők stb., vagy pedig oly terjedelmű földbirtokkal vagy oly jövedelmű vállalattal bírnak, amelyet csak vezetnek, de nem maguka munkásai.

Angliában a megyék testületének a tagjait az értelmiség sorából a király nevezi ki. Nálunk meg kell maradni a választásnak, mert a mi törvényhatóságunk ezen az alapon fejlődött. *De meg kell határozni azt a kört, amelyből a bizottság tagjai választhatók.* S ha ezt megteszszük és szerencsésen megoldjuk a föladatot, az általános szavazati jog behozatala esetére is megmentettük a törvényhatóságot az értelmiségnek és ezzel együtt a magyarságnak."

Politikai körökben a cikk élénk feltűnést keltett, mert úgy fogták fel, mint beharangozóját a törvényhatóságok, különösen a megyék szervezeti reformjának, amely az új választójogról készülő törvénnyel egy időben kerül az országgyűlés elé.

Az allensteini dráma.

Az öngyilkos Göben vallomása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 3.

Göben százados vallomásához még a következőket jelentik Allensteinből:

Novemberben Göben arsenikumot vásárolt *Schönebeckné* részére és pedig mindjárt akkora mennyiséget, hogy kétszáz embert ki lehetett volna vele pusztítani, de amikor tötire került a dolog, az asszonyt cserbenhagyta báiorsága.

— Azt hiszem, — beszélt Göben vallomásában — hogy az asszony nem is annyira gyilkolni akart, mint inkább hisztérikus játékot űzött, mert valójában a férje nem is bánt vele rosszul. Később azt eszelte ki, hogy az erdőben párbajozunk, ezt több ízben meg is kísértették, mindannyiszor közbe jött a rendőrség.

Schönebeckné Göbennek férje egy pár vastag harisnyáját adta át, hogy azokat a tett végrehajtásánál buzza a lábára, hogy a kutyák lábainak a nyomát ne találják meg. Így közelített karácsony estéje. Ezen a napon Göben reggeltől este 9-ig vendége volt Schönebecknének. Schönebeckné, mialatt férje egy pillanatra a mellékszobában időzött, kedvesét a karácsonyfa alá állította és így szólt:

— Esküdj meg, hogy még ma végezni fogsz.

Göben megesküdött. Hajnali három óráig küzdött elhatározásával és ekkor végre bemászott az ablakon. Ezt megelőzőleg felhuzta a vastag harisnyákat, az asszony pedig a kutyákat bevitte a maga szobájába.

Göbennél *álarc volt*, de nem akarta felvenni. Szemtől szemben akart állani az őrnaggyal. A nagy étteremben akart vele szembeállani, hol villamos fény volt és elég sáv a lővérsre. Ez okból az étterem ablakán akart behatolni, de Schönebeckné az étterem ablakait a megállapodás ellenére bezárta, ami azt bizonyítja, hogy *ő maga nem gondolt a gyilkosságra, hanem csak hisztérikus játék volt az is, amikor Göbent megeskette.* Hogyan ébredt fel az őrnagy a zajra és lépett revolverével kezében Göben elé, ismeretes. Göben beszélni akart, de minthogy az őrnagy felemelte a fegyvert, gyorsan lőtt és ellenfelét hemloka közepén találta. Schönebeck őrnagy összerogyott és *nem is jutott hozzá, hogy fegyverét elsüssse.* A töltényen látható jelzés onnan eredt, hogy a fegyver a földre esett. Schönebeckné így szólt Göbenhez:

— Csinálja Göben a dolgot gyorsan, mert különben megőrülök. Gondoskodjék róla, hogy férjem azonnal halott legyen, hogy ne tehessem vallomást ellenünk.

ARADI KABARET.

*
Farsang után

— Éneklé egy kimerült táncos. —

*

Hál' Istennek, ki ott fenn trónol
Derűs, világos, szép egén,
Uram! hozzád száll hálakönnym,
Hálát mondok néked ma én:
Hogy itt van már az átkos szerda,
Mit úgy hívnak, hogy hamvazó,
Mégis, látom, te vagy hatalmas,
Te jó, te nagy Mindenható.

Kérde, hogy mért . . . hát nézz meg engem
S megértesz mindent izibe.
Hallgasd meg egy gyónó imáját,
Nézz egy vezeklő szivibe.
Nézd meg a sápadt, ráncos arcot,
E két álmos, fáradt szemet,
— Karácsony óta nem aludtam,
Panaszom hát megértheted.

. . . Mért is tanultam bosztonozni,
Mint cigarettázó diák,
Mért lestem úgy a csárdás közbe'
Egy lánynak suttogó szavát?
Miért rendeztem én a négyest
A bálban (s a tanár előtt),
Mért lopdostam el minden lánytól
A rézsaszinü keszkenőt? . . .

A jajgatás biába most már . . .
Ez nem segít már a bajon,
— Elég az hozzá, karácsony óta
Nem volt éjem, se nappalom.
Rendezgetésre kértek *nappal*
S hogy a bálon ma ott legyek,
— Rendezgetéssel, táncolással
Virrasztám át az éjelet.

Megtestesült dámákat hordtam
Tűzesszemű ifjak felé,
Isten tudja! . . . Jóságom által
Üdvét tán mind-mind fölélé.
Mosolygó arcu bakfisoknak
Csaptam szörnyű mód' a szelet,
Beizzadtam a sok kérdésbe —
S „igen“, „nem“ — volt a felelet.

S az a sok fagyalt, limonádé,
Fiakker, cukkeril, virág,
Az a sipítás . . . ájulások,
Miket rendeztek a mamák . . .
Az a sok költség, az a sok méreg,
Rómes gondolni is reá.
A bálozást egykor a lelkeim
Másnak, mi másnak gondolá!

. . . S azt hinnék még, hogy jól mulattam;
Az egész farsang gyötrelom,
A frakkom, klakkom teive folttal,
Kávépecsét az ingemen;
Sőt még az átkos lakcipóm is
Mily Istenül szerongatott,
Egy-egy bál arcomon — megvallom —
Nem ritkán kék foltot hagyott.

Igy kinlódtam éjt éj után át,
S gyötörtem el a testemet;
Be unalmasak, sivarak voltak
Ezek a bál éjjelek.
Örökké boszton, lány-derék, dal,
Cikornyás német dallamok,
S száznegy mamától kaptam — ó jaj! —
Rózsás parti-ajánlatot.

. . . No hál' Isten! már vége, vége,
A szép farsangnak vége van.
Kislekszem s Isten Igazába
Kisalszom majd most már magam.

De jó lesz álmodozni csendről
S jövő farsangkor kelni fel;
S bár borzadok a táncról, pőtől,
Akkor elkezdem majd *előlről*:
Farsangba farsangolni — kell.

Pártos.

Aktuális problémák.

Nők a társadalomban.

Arad, március 3.

Feltesleges hargsulyozni, hogy a radikális nőmozgalom a jóléteknységben aktív és passzív bünt lát, amely nemcsak az adakozót terheli, hanem az elfogadót is megmételezi. Hiszen még a nőmozgalom meggyőzőjéhez közeledő konzervatívabb nőkörök is rájöttek már erre az igazságra.

A nőmozgalom, amely egy új társadalom előkészítésének legnehezebb részét, a nő szervezést vállalta, evitzedeken át tapogatózott a leghatékosabb eszköz megválasztásában. Szemben találta magát nemcsak az eltartottságukban elpötynyödt, vagy a túlmunka alatt roskadozó, gondolkodásra rá sem érő asszonyokkal, hanem a nő gondolkodni akarásában nem uralkodó alkonyát felismerő férfiak öszszségével is.

A nőmozgalom szervezkedési propagandája ezt a három faktort a jóléteknység terén találta szervezeten együtt. A jó módban eltartott asszonynyal eláttették, hogy „a jóit és öröm közepette: cserében adakozni, a szív legszebb tette.“ A szegény asszonynak senki sem magyarázhatta, hogy nyomornságának más orvos-sága is van, mint az alkalmi alamizsna, végül a férfi egyrészt örült, hogy új kábítószert talált ki az asszony unalma ellen s másrészt vagy maga sem tudott többet az alamizsna értékéről, mint az asszony, vagy megelégedett a maga tudásával és nem oszotta meg azt is a feleségével, úgy, mint a nyomorát.

A nő egyenlőségének fejlesztése és elismeretése és a társadalom legmagasabb értelemben vett szolgálása a mi célunk és ennek meg kell szervezni az asszonyokat. A szervezés mindig taktika kérdése. A nők szervezése a férfiaknál még sokkal nehezebb feladat. Ezt belátja a proletármozgalom, amely a női munkások számára „kedvelyes estéket“ rendez; a radikális polgári mozgalom, amely, mint pl. a Társadalomtudományi Társaság, és a szurokon gyűjt össze női híveit. A nőmozgalom is megfontolta azt, hogy ott kell támaszot, ahol a leggyözeendő fél a leggyözeőbb. Amikor tehát világosra gyakorlatilag tapasztalva, hogy tudományos megállapításával csak a legfegyelmesebb apyvak értelméhez férhet, agitatorikus működésével pedig csak azokat a legerősebbeket nyerheti meg, akik már keresztüli tudják történi a nem uralom feltételeiből köréjük vont ezerféle bilincset, akkor a tömegek megnyerésére könnyebb eszközöket kellett keresnie.

Mohomet is megadta már a példáját annak, hogy ügyes próféta nem várja be a hegy megmozdulását. A nőmozgalom az asszonytömeg felvilágosításának lehetőségét keresve, annak a resnek a támogatásában találta a megközelítés útját, amelyet már a jóléteknység üttött a nők szervezetenlenségén. Minthogy azonban a taktika csak akkor jogos és tisztességes, ha fogásai nem szitkoznek a cél szellemével (ellentétben a jezsuita taktikával, amelynél a cél mindent szentesít), a nőmozgalom szóban is, tetteben is nyitott állást foglalt a végcélijait veszélyeztető jóléteknység ellen; csakhogy az általa nyert fonalon húzta tömegét mind gyorsabb tempóban a fejlődés meredekén fölfelé.

Az asszony részére az alamizsnaosztás után a szociális jóléti munka a következő fejlődési fok.

Ma társadalmunk megváltoztatásának szükségességét egyrészt azért nem ismerik fel az asszonyok, mert fogalmuk sincsen a társadalom fejlődéséről; az iskolai „minden úgy volt, ahogy van s azért úgy kell annak mindig maradni“ — törvény gondolkodás-bénítő hatása alatt állanak.

A nővel tehát meg kell láttatni a tényeket és a fejlődés, a változás lehetőségét. S erre a leggyorsabban célra vezető oktatás a társa-

dalmi viszonyok gyakorlati megismertetése. Az asszonyt, aki Spencert, Marxt és Perkins Gilmant „könyvből” nem érti meg, gyakorlati úton kell arra vezetni, hogy magától lázadjon fel: „Ez így nem maradhat”. A „láztásnak” ez az egyetlen formája, amellyel az asszonytömegeket fűszíthatjuk és magasabb társadalmiszervezési fokra emelhetjük.

Igy pl. a német Frauenrechtsstiftung — ezeknek vezetése fontos szociális női munka — minden tanácsér. jelentkező asszonyt szakszervezeti organizációra buzdítanak, figyelmeztetik jogainak igénybevételére, utalnak a könyvelői csatlakozásra egyéni és társadalmi hátrányaira, a házasságukat házassági szerződés megkötésére buzdítják stb. stb. Szóval a nővel polgári és egyéni jogai alkalmazását és a hiányzó jogok megszerzését kívánatják meg.

A kapitalizmus termeléssel járó bajokat hatványozzák a hiányzó szociális törvények és közintézmények. Először láthatjuk a nőmozgalom szervezési küzdelmében, hogy az asszonytömegek az ilyen „kijelentéseket” egyáltalán „nem veszik be”. De ha a nyomorúságos gyakorlatban megismernek és aztán magyarázzuk nekik, hogy pl. egyetlen egy törvényjavaslat és annak becsületes keresztmívelése meggátolhatja a jachtuizsufolásból eredő tömeggyilkosságot, akkor a törvény hiányára jöttek rá. Logikus kérdésük: „Hát miért nem alkották még meg ezt a törvényt?” Próbálkoznak ottan; férjikkel, atyáikkal beszélnek a kérdésről és megint a gyakorlat mutatja nekik a saját fejlődésük útját, amely okvetlenül pár huzamos a társadalom természetes fejlődésével.

Ha végigvesszük a nemzetközi radikális mozgalmak vezetőinek neveit, meglepetéssel látjuk, hogy csak a legutóbbi esetben találunk női családtagjak nevével is radikális munkával kapcsolatosan. Jean Jaurest meghurcolják, mert a leánya kasszírja szemé. De minden országok kisebb-nagyobb Jauresjeinek feleségei, nőverei, leányai ha nem is apácák, de bizonyos részben inkább jótékony bázároknak listáin, mint a társadalmat alakító munka sorában szerepelnek. És bátran állíthatjuk, hogy átlag sokkal nehezebb ezeket a radikális arnyékában élő asszonyokat a társadalom javára folyó munkáik meggyerelni, mint a neutráli környezetből valókat.

Nézzük csak a magyar viszonyokat. A radikális nőmozgalom aktív munkásai között a polgári radikális képviselőnek egyetlen női családtagját sem találjuk. Nézzük a szociális mozgalmat: A vezető női családtagjait láttuk-e már a közmunkában? E körök asszonyai legfeljebb ha radikális meggyőződésről beszélnek.

Méltó felelősséggel utasíthatnók vissza azt az álláspontot, hogy a társadalom legnyomorultabbjai legyenek a szociális vizsgálók kísérési nyulai, ha nem volna módunk arra, hogy az éljenek ebben az iskolájában a tanító is jussát kapja úgy, mint a tényleges iskolák tanítói. A nőmozgalom az általa szociális munkára toborzott csapatokat ugyanis nem szabadditja előkészületlenül a „védecekre”. Minden más, szociális munkára toborzó iránytól már ez is élesen megkülönbözteti. A nőmozgalom a választott munka körének megfelelő közgazdasági, jogi, intézménybeli, higiénikus stb. tudás megszerzésének feltételéhez köti az önkéntes munkát. A különböző felekezetek ügyesen kisajátították a szociális munka jelszavát. Mint ahogy ők a nőkkel szemben mindig óriási előrelátással idejében megelőzik a női kvantitás négligence-nak tekintő liberálizmust és radikálizmust. Persze e jelszó mögé is csak a haladók hanyagsága által folyton növekedő uralmuk megerősítését szolgáló eszközöket bujtatják, mint a fogorvos a foghuzót kabája újába. Ott a szociális munkának nem a reális viszonyok megismertetése, hanem a nyomorultaknak mennyel elégtétellel való vigasztalása, tehát a segítők és segítettek fellázadásának csillapítása a cél. Ez ellen a nőmozgalom által szervezett szociális munkások felvonulása feltétlenül hatásos ellenszert.

Végül azon vitatkozhatnánk: egyáltalában szabad, vagy kell-e mindaz, amit szociális munkának ajánlunk. Itt minden radikálizmus, akár a nőmozgalomé, akár másé, kénytelen az „átmeneti feladatok” teljesítésének szükségét felismerni.

Amíg minden belátása ellenére még a leg-

radikálisabb férfi is borralalóval támogatja a pincér, a villamos kalauz, a borbélysegéd alkalmazás-fogadási hajlamát, addig senkinek sincsen joga az alkalmazásadason felül álló, szervezett szociális munkát antiszociális tettek bélyegezni. Ez a munka az emberi szolidaritás fejlesztésére, jelenlegi társadalmi viszonyaink megváltoztatása szükségességének megismertetésére fontos. Ama tömeg részére, amelyet nem találunk még készen arra, hogy a küzdelem exponáltabb, magasabb veszedelemnek kitett, megfontolás és személyi aggodalom nélküli teljesítendő áldozatokat is igénylő helyettesítőknek.

A társadalomnak is, mint a beteg testnek, műtéseket végző, komplexált gyógymódokat kidolgozó és alkalmazó orvosokra, de olyan ápolókra is szüksége van, akik a gennyest sebet kimossák, a felmetszendő részeket előzőleg megtisztítják, az agy ráncát kisimítják, szóval végzik: nem a gyógyítás döntő munkáját, de ennek nélkülözhetetlen melék munkáját. De amint nem ápoló a galicai kórnazak tanulatlan, piszkos zsidólegénye, aki apócián szakallal a moroit heder imával véli gyógyítani a szerencsétlen páciensét, úgy a társadalom gyógyítását nem mozdítják elő az egi malasztai doboló „szociális munkások”. A beteg embernek és a beteg társadalomnak egyaránt tanult, éber, figyelmes ápolókra van szüksége a hívó és hivatásos orvosok mellett.

Schwimmer Rózsa.

Nők a felolvasó-asztalnál.

*

Feminizmus a Kölcsey-egyesületben.

Arad, március 3

A Kölcsey Egyesület mai estélyével befejezte idei felolvasási sorozatát, meg pedig a lehető legnagyobb sikerrel. A város-haza közgyűlési terme zsúfolásig megtelt Arad hölgyközönségével, akik feszült figyelemmel hallgatták a feminizmus magyarországi vezérbajnokának ügyes formák közé burkolt izgatását az új korozsme érdekében. *Bédi-Schwimmer Rózsa* szabad előadásának tárgya nem volt ugyan újdonság az aradi hölgyek előtt, mert a naplápok elég bőven foglalkoznak azokkal a kérdésekkel, melyeket a feminizmus apostola Aradon elmondott, de az tagadhatatlan, hogy finomabb formák között ügyesebben és közvelemből izgatni egy korozsme mellett ritkán hallottunk, mint azt Schwimmer Rózsa tette.

Az estélynek az előadáson kívüli még két egyaránt értékes száma volt. *Obláth* Mariskát, akit a közönség lapunk hasabjain megjelenő, modernül gondolkodó és művelt főre való tanulmányából ismer, ma erős egyéniségének melegségével átértett, szépen megirt elbeszéléseert mint talancumos novellairót tapsolt percenkig. A „Modern mesének” címűt novellát lapunk vasárnapi számában fogjuk egész terjedelmében közölni.

Egy klasszikus zeneszám, Mozart hangverseny szimfóniájának renek előadása egészítette ki a szép programot. *Wagner* Alajos dr. és neje hegedűn, *Goldzicher* Albert zongorán interpretáltak a gyönyörű zenekölteményt annak megfelelő tudással és művészi intencióval.

A hallgatóság kíváncsian várta *Bédi-Schwimmer Rózsa* megjelenését, akit száraz, redős arcú, a férfilyüületben megvénhedt és szilgeru tekintetű hölgynek gondolt el mindenki. Kellemesen csalódott a közönség. Egy gyönyörű természetű, telt idomu, merész tekintetű bájos asszony jelent meg a pódiumon, aki talán nem is annyira előadásában taglalt gondolatoknak logikájával, mint inkább egyéniségének hatalmával, organumának csengésével, gesztusaival hatott az aradi hölgyekre. Ismert tényeket mondott el az asszony és

mégis ábitattal hallgatták, mert bámulatos beszéző készségével tudta a közudatba átment eszméket teljes közvetlenségükben újból elmondani.

Egy nagy hazugság kiirtására jött el Aradra, — ugymond — mert a feminizmus nem más, mint az a törekvés, hogy felszabadítsa a nőt az alól az állandó hazug állapot alól, amelyben élnek s csalják magukat. Elhitetik önmagukkal, hogy a nőnek gyengének, a férfi előtt meghajlónak kell lennie. Ez a ferde felfogás, melyet a férfiak találtak ki, okozza az asszony egyenlőtlen és jogtalan helyzetét, amely megfosztja a nőieségét. A férfiak azt hirdetik, hogy a nőt anyaságra kell nevelni s mégis azt kívánják a nőtől, hogy 15 éves korában testét elnyomorítsa miderrel, mert így tetszik, így szép.

A nő tanulja megbecsülni a testét s a férfi tetszésének kedvéért ne tegyen meg olyasmit, amiről tudja, hogy ártalmas. A szerelemről a feministák nem mondanak le, mert ez nem tőlük függ. Az a természet dolga; de megremejesítésére ők törekednek. A házasság és szerelem legyen egy szerves kérdés s akkor lesz szerelmi házasság, ami ma oly ritka, mint a fehér róla.

Előadása folytonos védekezés volt a feminizmus ellenzőinek érveléi ellen. És ha az ellenérvek nem is voltak erősebbek, de oly megvesztegetően hitette el a hölgyközönséggel, hogy a feminizmus a megváltó ige, hogy némi közvelemből színezett helyzetrajz után valóságos tapsviharral szakították felbe az aradi nők lelkes szószóljukat.

A nő mindennapi életébe markokt beleügyesen, mert mint agitátor nagyon jól tudja, hogy vannak bajok, melyekre minden újabb mozgalom vezetői tudnak orvosságot és meg is eskusznek reá, hogy csak ők ismerik a utkot, amelytől a baj megszűnik.

Az orvostudományban is így van. Egy híres kepet ismerünk, amely azt ábrázolja, hogy az orvos a beteggel összenőtt betegséget akként gyógyítja, hogy bevalt ői agyon a betegséget. Közben a beteg is a masvilagra szenderül.

A feminizmus apostola a nők társadalmi, politikai és gazdasági inferioritását a maga sajátos eszközeivel akarja megszüntetni.

Követeli a választói jogot, amelye. szerinte csak a nők fogaak kivétel Magyarországon s miután ekkor hatalmat szuggerált hallgatóinak, azok szívesen elhitték, hogy Magyarország törvényhozását átváltoztatják feminista kongresszussa s ott az összes törvényeket azonnal megváltoztatják. Nem a nők előnyére, jegyzé meg szerényen *Bédi Schwimmer Rózsa* aki a világot sem akarna zsarnok lenni, hanem csak a férfikkal egyenlő jogaink gyakorolhatására.

Ha az előadás külső hatásából ítélünk, akkor a Kölcsey egyesület mai soiréján a feminizmusnak legalább háromszáz katonája vett részt. Mert alig volt olyan mondata az előadónak, melyet ne helyeselték volna az aradi férfiak jármát tűző nők.

Az apostolok sorsától eltérően, nem követel, ha nem hangos éljenzéssel és tapsokkal kísérték *Schwimmer Rózsa* útját a felolvasó asztaltól egész addig a teremig, a hová előadás után visszavonult. A távozó közönségen mintha meglátszott volna, hogy a hallottak után otthon rettenetes jelenetek fogaak lejátszódni.

Azonban a forradalmat hirdető agitátor-

nak nem volt szerencséje. A forradalmak legnagyobb ellensége: az eső zuhogott odakülön s míg hallgatói hazaértek, felcsigázott tetteijük bizonyára lehült.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szerda: Vén leányok, vigjáték. (C bérlet.)
Csütörtök: Katalin, operett. Komlóssy Emma vendégfőléptével. (A bérlet.)
Péntek: Gésák, operett. Komlóssy Emma vendégfőléptével. (B bérlet.)
Szombat: Varázskeringő, operett. Komlóssy Emma vendégfőléptével. (C bérlet.)
Vasárnap: Esté Gyimesi vadvirág, népszínmű. Komlóssy Emma vendégfőléptével. (A bérlet.)

Aradi művészek Temesvárott.

Arad, március 3.

A Temesvári Ujságírókör vasárnap este nagy művészestélyt rendezett, amelyen *Wlassák Vilma* és *Ferrari lovag*, az aradi Nemzeti Színház kiváló tagjai is közreműködtek. A temesvári lapok egybehangozón nagy elismeréssel és dicsérrel nyilatkoznak a vendégszereplők énekeről. Így a *Délmagyarországi Közlöny* a többek között ezeket írja:

Óriási érdeklődés mellett lépett a dobogóra *Wlassák Vilma*, az aradi színház operaénekesnője, aki Verdi *Aldájának* nagy áriáját és *Tilger Árpád* *Romancát* énekelte. Nagy terjedelmű, szép iskolázottságú szopránhangja, amely üvegként csendült és rezgett végig a termen, már az első pillanatban teljesen elvarázsolta és magával ragadta a közönséget. A hatás csak fokozódott később, amikor a kisasszony teljes mértékben ragyogta nemcsak káprázatos énektudását, hanem drámai előadói készségét is.

Ferrari d'Albaredo lovag, az aradi Nemzeti Színház nagytalentu tenoristája, *Bertoli*: *La mia bandisa* című szép dalát és a *Tosca* nagy áriáját adta elő. Csodás technikája, gyönyörű éneke még azokat is elragadta, akik az olasz mesterek régi tisztelői és bámulói. A dallamos, csengő olasz nyelven előadott dalok óriási hatást keltettek, különösen a második, melynek ereje, színe pompásan érvényesült *Ferrari d'Albaredo* virtuózus előadásában és egyben kitűnően érvényesítette a mester meglepő ritmus-érzését és zenei készültségét.

* A vén leányok. Az aradi közönség annak idején szívesen fogadta *Barriére* gyönyörű vigjátékát, a Vén leányokat, ezt az elsőrangú fehér darabot. Holnap játszik a vigjátékot s a főszerepket *Novák Irén*, *K. Kápolnay Juliska*, *H. Körössi Juci*, *Zalay Margit*, *H. Harmath Józsa*, *Benkőné*, *Kesztyer*, *Hortó*, *Delli*, *Szathmáry*, *Faludi* és *Uj viszik*.

* Előadás a liceumban. Holnap, szerdán délután fél hat órakor lesz a harmadik ismeretterjesztő előadás a liceum dísztermében. Az előadást *Szavcsék József* főgimnáziumi tanár tartja *A teremelés* címen. Váltott képekkel és fizikai kísérletekkel. A többi három előadás március hó 9-ikén, 16-án és 23-án lesz.

* Komlóssy Emma vendégjátékai. Csütörtökön kezd meg négy estere terjedő vendégjátékait Komlóssy Emma, a Népszínház volt primadonnája. A művésznő csütörtökön a Katalinban lép fel és German szerepét játsza. Pénteken a Gésákban, szombaton a Varázskeringőben, vasárnapon pedig a Gyimesi vadvirágban játszik. Mind a négy előadás rendes helyárok mellett, bérletben lesz.

* Az Uránia láttnivalói. Arad legnépszerűbb szórakozási helye kétségtelenül az Uránia színház, melynek vezetősége páratlan ötletességgel gondoskodik nap nap után a legkiválóbb szórakoztató és érdekes láttnivalókról. Az Uránia mostani műsora dísz jelentene bármelyik színháznak is. Érdekes, tanulságos és mulattató képek gondoskodnak a közönség szórakoztatá-

sáról. A lisszaboni temetés, a magas Tára és a többi érdekesség még csak szerdán kerül előadásra, csütörtökön pedig teljesen új műsor lesz.

* Jézus élete. Még csak ezen a héten marad műsoron a páratlan sikerű kép: Jézus élete és halála. A nagyszerű képet a tízedik előadásban ép olyan anitatos csendben és bámulni való érdeklődéssel nézi végig a közönség, mint a bemutató előadásban. Deisítőnként a tanuló ifjúság számára külön előadásban mutatja be az Uránia a remek képet, mely nagyhatást gyakorol a fogékony gyermek lelkekre.

* Betiltott szindarab. *Miskolcon* betiltották a „*Nincs-e valami elvámolni valója*” című francia bohózatot, amely legközelebb Aradon is színpadra kerül. A miskolci rendőrség a közérkölciség szempontjából tiltotta be a darab előadását. A rendőri beavatkozás nagy visszatetszést keltett a közönség körében, amely a pikáns bohózat premiérjébe a lehető legjobban érezte magát.

A színházi botrány folytatása.

Feljelentett kardalosnők.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 3.

Azok a galád rágalmozások, amelyekkel az utóbbi időben az aradi Nemzeti Színház több női és férfi tagját névtelen levelekkel elárasztották, legközelebb a büntető bíróságnál fognak méltó megtorlásban részesülni. Megírásuk, minő lefordulást okozott a színház körül a kar néhány tagjának egy varrónővel való szövetkezése, akik nem kímélték egyetlen házaspár családi boldogságát sem és a nyugodt házasság megromlására törekedtek. A színészek körében valóságos inkvizíció indult meg a levelek szerzőjének kiderítésére. A véletlen időközben segítségére jött a nyomozásnak és kiderült, hogy a leveleket egy aradi varrónő, *Lefkovicz Árminné* szül. *Weisz Gizella* írta. *Faludi* *Károly*, a színtársulat több tagjával együtt felkereste ezt a nőt, aki bevallotta, hogy a leveleket tényleg ő írta. Mikor azt kérdezték tőle, miért tette ezt, azzal felelt, hogy *erkölcsi érzéke felháborodott a színháznál uralkodó türhetetlen házasságtörések és hűtlenségek láttára*, ezek megszüntetésére törekedett azzal, hogy a leveleket szétküldötte.

A színtársulat egyik kiváló tagja, akinek házasságát egy, ugyancsak a varrónő által írott névtelen levél alaposan megzavarta, ma nejevel együtt *feljelentést adott be* az aradi kir. járásbírósághoz *Lefkovicz Árminné*, mint a levél szerzője és a társulat női karának két tagja ellen, akik valótlánul azt hirtelítették, hogy ő nejét hűtlenségen érte.

A rendkívül érdekes feljelentés előadja, hogy a panaszos férjnek a múlt február havának egyik napján délután egy hordár kis cédulát adott át, amelyen a következő, irónnal papírra vetett szavak állottak:

Ha meg akar győződni arról, hogy a felesége megcsalja, most X-nél van.

Egy jóakarója.

A férj darabokra tépte a cédulát, de gyanút fogott és nyomban elment a levélben megjelölt színész lakására. Tényleg ott találta nejét, de minden kétséget kizáró módon meggyőződött arról, hogy a levél írója *hazudott*, mert neje egy megbízás ügyében járt az illető színész lakásán. Ugyanis egy másik társulati tag neje, aki féltékeny volt az urára, megkérte a panaszos férj nejét, eszközöjje ki, hogy a levélben megjelölt színész írjon hozzá egy névtelen szerelmes levelet. Azt hitte, hogy ezáltal sikerülni fog férjét is féltékenyvé tenni s egyszersmind rábírnai arra, hogy neje oldalán maradjon és ne

kacsintgasson idegen nőkre. A panaszos színész neje pusztán azért kereste fel a szóban forgó társulati tagot, hogy őt társnője nevében erre a szívességre kérje.

Ezek ellenére azonban a társulat női karának két idősebb tagja másnap a színházi próba alatt azt a hírt terjesztette, hogy ő tetten érte nejét, amint az egy színész lakásán házasságtörést követett el.

A panaszos férj egyébként észrevette, hogy mikor a levélben megjelölt színész lakására ment, ugyanazon utcában találkozott három színésznővel, akik közül kettő a fenti rágalom terjesztője volt. Mikor azt kérdezte tőlük, hogy mit keresnek itt, kitérőleg válaszoltak és azt mondták, hogy egy varrónőnél jártak, aki ugyanaoban az utcában lakik. Harmadik társnőjük azonban másnap bevallotta, hogy ő egy másik utcában találkozott a két nővel, akik magukkal hívták a szavakkal:

— Jöjjön velünk, most kapta rajta a... (itt az illető férj nevét mondták) a feleségét. X-nél ő erre velük ment és fel-alá sétáltak a ház előtt, de mikor észrevették, hogy a férj meglátta és figyeil őket, visszahúzódtak.

A színházban terjesztett rágalom miatt a panaszos férj az egyik kardalosnő férjéhez fordult, hogy az kényszerítse nejét a névtelen levél írója kilténeke elárulására. A férj kérdőre is vonta nejét, aki először azt mondtotta, hogy mit sem tud a dologról, később azonban a férje erélyes fellépésére *beismerte, hogy tudomása van róla*, hogy a levelet *Weisz Gizella* varrónő írta. A társulat több tagja előtt, akik felkeresték *Weisz Gizellát*, a varrónő tényleg vállalta a levelek szerzőségét. Ugyanakkor kiderült, hogy a két karhölgy a varrónővel meglit barátságban áll.

A megrágalmozott férj és neje mindezek alapján úgy *Weisz Gizella*, mint a női kar azon két tagja ellen, akik az ocsmány hirteléseket terjesztették, feljelentést adott be. Elpanaszolják, hogy az alacsony gyanúsítások és nazug állítások következtében egyrészt családi békéjüket dulták fel, másrészt a panaszos nejét, aki csak nemrég épült fel hosszas betegségéből, újból beteggé tette, úgy, hogy nem képes színpadi szerepésben részt venni, mert már több ízben szivgörcsöket kapott az isgalomtól és felháborodástól, amelyet a három nő rágalmozása, folytonos gúnyos és kihívó viselkedése okozott.

A pikáns ügy, amely a jövő hét szombatián kerül tárgyalásra *Zih József* kir. aljásbíró előtt, valószínűleg a részletek kényességére való tekintettel zárt tárgyalásban fog lefolyni. A panaszosok feljelentésükben számos tanura hivatkoztak, akik mindannyian a színtársulat tagjai. Ki fogják hallgatni *Kállay Jolánt*, *Benkőné*, továbbá két ifjú karhölgyet és a színház több férfi tagját is.

MULATSÁGOK.

Estély a tisztí kaszinóban.

Arad, március 3

Az aradi helyőrség tisztikara az idel farsangot egy „*Kedélyes estély*” lyel bucsuztatta el, amelyet a katonai kaszinó területén tegnap rendezett a várbeli kaszinó helyiségeiben. Tekintettel ezen helyiségek szűk voltára, ezuttal a polgári társadalom köréből nem volt senki sem hivatalos s így csak a tisztok és ezek legközelebbi rokonai, továbbá az aradi önkéntesek vehettek részt a sikerült mulatságon, melynek kezdetét színelőadás képezte. Az összes közreműködők fényes sikerét mi sem igazolja jobban, mint az az eszme, amely ott a helyszínen a hallgatóság körében támadt, az t. i., hogy

nem volna-e jó ötlet, az estélyt a városban, meghívott közönség előtt, esetleg jótékony célra megismételni.

Bevezetésül *Kessegics* kisszentmiklósi tüzér-főhadnagy *Leoncavallo* „Bajazzok” című operájának prologusát énekelte. Erces baritonja, amely különösen a mélyebb és középső regiszterekben pompásan érvényesül, eleve biztosította a hatást. Hozzá számítva magas színvonalon álló énektudását, nem csoda, hogy a közönség nem győzte eléggé megtapsolni. Rádásul egy korhű stílusban írt remek granátos dalt énekelte, amelyben alkalma nyíltott finom és diszkrét pianójával tündökölni.

Utána *Ehrenreich* tiszthelyettes mozgógyorsrajzokat mutatott be. Jó ötletei szintén nagy tetszésre találtak. A következő szám *Zellner* karmester egy szerzeménye volt, egy humoros férfi négyes, melyet *Händl* százados, *Pop* és *Sándor* hadnagykok, valamint *Malmarits* tiszthelyettes, mint mumiák énekeltek. Ami a darabot illeti, elég megjegyeznünk, hogy *Zellner* azt arra az üdvözlő estélyre írta, melyet annak idején a világhírű bécsi férfi-dalegyesületnek rendeztek, midőn ez babókkal megvakva egyiptomi kirándulásáról tért vissza. A maszkok pompásak voltak, az előadás kitűnő volt.

A negyedik szám egy énekes vígjáték volt, melyben különösen *Atzler* Ferencné és *Arendt* Micike tettek ki magukért. „Szobafogság” a címe. Egy pensionatusban játszik. A hatást jóval emelte, hogy a többi női szerepeket férfiak töltötték be, még pedig pompásan. *Stejic* hadnagy egy vén kisasszony igazgatóját, *Emele* főhadnagy egy cselédet adott.

A rá következő zenei bohócok mókált szintén jól megkacagták. Ezek személyesítői *Tóth* és *Scheller* tiszthelyettesek voltak. Utána egy lokalizált régi bohózat fött színre: „*Gyilkosság a Halász utcában*”. Egy hazulról megszökött papucshős éjjeli kalandjait tárgyalja a darab sok humorral és jó ötletekkel. Ebben a darabban *Tóth* tiszthelyettes vitte a fő női szerepet, még pedig oly sikerrel, hogy a siker biztos reményében bármely fővárosi orfeumban is felléphetne mint nőimitátor. Hogy a többi szereplők, névszerint: *Malmarits*, *Scheller* és *Ehrenreich* tiszthelyettesek mellette megállhatták helyüket, legnagyobb dicsőretükre szolgál.

Ezután *Zellner*nek egy másik humoros férfi négyesét énekeltek a harmadik szám szereplői sváb parasztok kosztümjében. Lehetőleg még jobban, mint a „*Mumiákat*”.

Végezetül „*Franzeska da Rimini*” című olasz opera paródia következett. Ebben *Emele* főhadnagy és *Scheller* tiszthelyettes kisebb szerepekben léptek fel, míg *Arendt* Micike és *Malmarits* tiszthelyettes a főszerepeket vitték.

Ha ennyi jó szám közt egyáltalán is szó lehetne clou-ról, akkor ezt a számot kellene annak minősíteni. *Arendt* Micike énektudása jóval felül áll a dilettánsok rendes színvonalán, játéka pedig oly bájos, oly kacér, de amellet oly diszkrét is volt, hogy hozzáértők bírálata szerint számos hivatásos szubrett tanulhatna tőle. Szünni nem akaró taps követte ezt a darabot; *Arendt* Micikét pompás virágadományokkal tüntették ki.

Az estély zenei részét *Zellner* karmester vezette, a tőle megszokott finom és sikert biztosító módon.

Előadás után társasvacsora volt, ezután pedig tánc.

A termeket *Händl* százados vezetése alatt a 88 ik gy. ezred tisztikarának festőművészei, *Baltres* és *Stefics* hadnagykok, *Tóth* és *Ehrenreich* tiszthelyettesek, továbbá *Emperl* és *Bar-kász* önkéntesek díszítették eredeti festmé-

nyeikkel; volt ott török-szalón, játék-barlang stb. stb.

Különös figyelmet keltettek az izléses kézfestésű műsorlapok.

A fényesen sikerült estélyre büszke lehet ennek rendezője, *Lachmann* Frigyes főhadnagy.

(=) Az aradi cipészek szakcsoportja ma este az özvegységély alap javára a Láng testvéreknél rendkívül sikerült mulatságot rendezett, amelyen nagyon sokan voltak jelen. A négyest 70 pár táncolta. Jelen voltak:

Asszonyok: Bineth Ignátné, Békéssy Ferencné, Olár Justinné, Weisz Mártonné, Wolf Jánosné, Tóth Istvánné, Gutmann Mátyásné, Szabloneczky Kálmánné, Löwinger Miksáné, Bogsán Gyuláné, Hoffenprádl Frigyesné, Manus Lajosné Kurtics, B. Lőrinc Lajosné, özv. Schön Mártonné, Hubert Antalné, Struzán Gusztávné, Gyárfás Lászlóné, Stéger Istvánné, Frenner Mártonné, Fehér Imréné, Gara Miklósné, Kaler Jánosné, Brecka Károlyné, Gardián Lajosné, Szép Dezsóné Jéger Jánosné, Fried Ignácné, Landauer Sámuelné, Grünstein Ignácné, Kimpián Péterné, Zimmermann Jánosné, Sarlotné, Süveges Józsefné, Kraft Jánosné, özv. Dandi Mihályné, Gertian Antalné, Nagy Istvánné, Keresztes Jánosné, Makkert Mihályné.

Leányok: Békéssy nővérek, Gyárfás Tilda, Kovács Évi, Manus Mariska, Szabó Aranka, Kimpián Katica, Kaufmann Péterné, Nyicza Katica, Botta Verona, Hepman Annuska, Székely Rózsika, Dusi Annuska, Kovács Józsika, Medgyesi Erzsike, Tenner Katica, Huber nővérek Keresztes Erzsike, Keresztes Ilonka, Emánia Ilona, Göncz Rózsika, German Emília, Taposza Mariska, Grünstein Juliska, Simon Irénke.

(=) Az államvasuti altisztek körének vasárnapi tárcmulatságáról írott tudósításunkban a megjelentek névszeréből tévedés folytán kismaradtak *Homonnai* Nándor államfőnök, *Bene* Gyula, *Szilágyi* Mihály államőrök, *Éber* Nándor dr. *Müller* Gyula és *Jakocs* Ernő máv. főtisztviselők nevei.

Divatlevél.

Arad, március 3.

Vége hát a farsangnak s beköszönt ránk a bójt a magunkbarérés ideje. Nincsen olyan hosszú farsang, hogy vége ne lenne és aki még ezt sem használta ki eléggé, bünbáncán hintsen hamut a fejére, vagy pedig siessen és pótoljon legalább annyit, amennyire a bójt kisebb mulatságok alkalmat adnak.

Igaz, hogy minden időnek megvannak a maga örömei és ilyenkor például szenvedélye minden asszonynak a töprengés. Nem valami világfelforgató eszmék azok amelyek fegialkoztatják, de mindenestre életbe vágó kérdés a tavaszi ruha nagyon fontos tényező; attól, hogy ez a ruha hogyan sikerül, függ, hogy a tavaszi korzón, mely évről-évre mind élénkebb, eltűnést keltsen minden szép asszonyn.

Lássuk, mik is az idei tavaszi újdonságok?

A szöveteket illetőleg nagyon versengenek egymással a csikos és kockás szövetek és egyelőre úgy látszik, mintha az utóbbi lenne a győzelem, bár nem valószínű, hogy valaha olyan kedvelté lehet, mint a csikos szövet. Ez illik minden alakra; a karcu, sugár alakot még karcusabbá teszi: az alacsony tömzsi alak meg mintha formásabbá lenne általa. A kockás szövetnek megvan az a tulajdonsága, hogy nyomja azt, aki viseli. Akármilyen a kocka, szélesít: hát még ha nagy! Pedig az idei divat inkább a széles kockájú, skót mintázatú szövetek felé hajlik.

Az idén a színeknek gyönyörű összeállítását láthatjuk. A modern színek a barna árnyalatok mellett a sárga, fehér, vagy a lila, frézsel vagy sárgával, a fehér szürkével és a kukoricásárga dohánybarnával.

Kosztümruhákhoz egyre tartja magát a már oly régen megjövendőlt plészerű skót szövet. Ezekben vannak aztán nagyon élénk, de izléses színek. Egyébként nem látunk valami rendkívül új szövetekben.

Az átmeneti időre természetesen csak a posztó vagy posztószerű szövetek jöhetnek számításba. Az idén kedvelt a sima, vagy a nagyon szerény min-

tázatu posztó. Továbbá a lágy, finom kamgarnszövetek, a melyek selyemszerűen hatnak.

Az első meleg tavaszi napokra látszik teremnie a szelid színű colienne és markizett szövetek egész sorozata. Ezekben még nyoma sincs a kockának. Talán a vékony szövetek nem alkalmasak erre mert az ismert atlasz csikon kívül nem látunk csak *à jour* hatást. Különösen kedvelt lesz a grenadine-filet — *à jour* szövet durva filet alapon — és ez egyik legnagyobb újdonsága a tavaszi divatnak. Legkedveltebb szín a kőszürke, kukoricásárga, heliotrop és világoskék; ez a két utóbbi minél halványabb színárnyalatban.

Hadd essék még néhány szó a kalapokról. A nagy kalapok divatjának vége és most átcsapunk megint egyik szélsőségből a másikba és tavaszra a neveltségig kicsiny kalapokkal szereljük fel magunkat. A nőben mindig van hajlandóság az ilyen tulajásokra, csak hogy a mostani kis kalapok még más okból is neveltségesek. A nagy kalapokban ugyanis a tulzást kedvelő hölgyek egész matrác-frizurákat viseltek. Szépnek is találták és egyelőre semmi hajlandóság sincs bennök, hogy lemondjanak róla. Képzeljünk el már most egy ilyen tornyon egy maroknyi kis kalapot!

Kevés vigasztalás az, hogy a jobb izlésűek majd változtatnak ezen. Sokkal kisebb számban vannak, sem hogy kárpótolhatnának bennünket azokért az izléstelenségekért, melyeket minden újdonság megteremt és megint heteknek, hónapoknak kell eltölteniök, míg a szemünk megszokja. Pedig mennyivel előkelőbb, szebb az a hölgy, aki minden feltűnést elkerül az öltözékében. Reméljük, hogy minél többen lesznek épen ezek.

HIREK.

— **Ankét a drágaság ellen.** *Budapesti* tudósítónk jelenti: A pénzügyminisztériumban ma délelőtt *Popovics* Sándor államtitkár elnökelete alatt a drágaság tárgyában ankét volt. *Popovics* államtitkár megnyitó beszédében bejelentette, hogy a kormány már többféle intézkedést tett a nyomasztó drágaság enyhítésére. Így a földmívelésügyi minisztérium intézkedett az egyes élelmicikkek termelésének fokozása iránt. A kereskedelemügyi minisztérium javaslatokat fog tenni elsősorban a munkáslakások kérdéséről, a pénzügyminisztérium pedig, mihelyt a törvényhozástól felhatalmazást és hitelt kap, egy nagy ipartelep szándékozik létesíteni. Intézkedett továbbá a pénzügyminiszter egyes széntelemek megszerzéséről és egy nagyobb kincstári telepről, amely eddig magánkézen volt, a visszavétele tárgyában. Elzel a széntermelést fokozni fogják és olcsóbbá fogják tenni a szénárakat. Azután *Melly* Béla fővárosi tanácsnok szólalt fel, majd *Matlakovits* Sándor, az országos iparegyesület elnöke foglalkozott különösen a lakáskérdéssel. Azután *Sándor* Pál, a Lipótváros országgyűlési képviselője és az Omke elnöke, végül *Krejsy* Rezső fővárosi iparkamarai titkár beszéltek. Az értekezlet holnap folytatják.

— **A trencsényi választás.** *Trencsényből* táviratozzák: *Béla* Henrik, a trencsényi kerület alkotmánypárti képviselőjelöltje f. hó 5 én érkezik Trencsénybe több alkotmánypárti képviselővel és még ugyanaznap délután 3 órakor tartja meg programbeszédét az Erzsébet-szálló nagytermében. *Béla* Henrik az e hó 6 én megtartandó választásig a kerületben marad.

— **Makó a képviselőházhoz.** *Makóról* táviratozzák: *Farkas* József makói polgármester ma Makó város nevében feliratot intézett a képviselőházhoz, foglalkosva a városok imént

lezajlott kongresszusával. Ebből kifolyólag fel-
tárja Makó nyomasztó helyzetét, mely szerint
Makó jelenleg képtelen intézményelt fejleszteni
és bővíteni. A felirat felsorolja, hogy a város
végei az állami teendők nagy részét, ellenszol-
gáltatás nélkül. A rendőrségre, állami adó be-
szedésére, árva- és egészségügyre, valamint a
katonai- és tanügyre Makó évenként 196,794
koronát fordít, ami 68 százalékos pótdónak
felel meg. Makó kiadása különben 275,680 ko-
ronával több a bevételeknél, mely 100 százalé-
kos pótdónak felel meg. Ez már elviselhetet-
len és a városi tisztviselők emellett oly silá-
nyan díjaztatnak, hogy a legutolsó község tiszt-
viselőinek fizetésével sem hasonlítható össze.
Addig is kéri Makó város, míg a törvényhozás
rendezi a városok ügyeit, az állami funkciók
teljesítéséért némi kárpótlás nyújtassék évi
2,000 korona segélyösszegben 1908 től kezdve,
vagyis azon összeg, melyet a város bor, hús-
és fogyasztási adó megváltásáért fizet az ál-
lamnak.

— Az ördög az Akadémiában. *Budapesti tu-
dósítónk* jelenti: A magyar tudományos aka-
démia *Vejnich* díja, amelyet a bizottság tagjai
Molnár Ferenc, *Az ördög* című színművének,
a darab „erkölcstelen” tendenciájáért kiadni
nem akartak, az akadémia mai zárt ülésén
újából szóba került. A régi zsüri egyik tagja
azt indítványozta, hogy az akadémia egészítse
ki a bíráló-bizottságot két-három olyan taggal,
akik állandó színházlátogatók lévén, az elmúlt
év színházi eseményeiről a legjobban vannak
értesülve. A bizottság többi tagjai ezt ellenez-
ték. Hosszabb vita után végül abban állapod-
tak meg, hogy egy új bíráló bizottságot küld-
denek ki, amely teljesen új elterjesztést fog
tenni. Az új zsüri tagjai *Alexander Bernát*,
Kozma Andor és *Hegedüs István*.

— *Ugron Gábor* rágalmazási pöre. *Buda-
pesti tudósítónk* jelenti: Amikor *Ugron Gábort*
az általános képviselőválasztások alkalmával
Szilágy-Somlyón 1906. április huszonkettő-
kén, egy szombati napon megválasztották, a
következő hétfőn reggel a képviselőház pénz-
táránál már ott várakozott a *Kolozsvári Hitel-
bank* egyik meghatalmazottja, hogy *Ugron* fi-
zetését tízezerkétszáz korona erejéig letiltta.
Mégkérdezett egy pénztári tisztviselőt, hogy
első-e a letiltók között, mire a hivatalnok igen-
lőleg válaszolt. A bank megbízottja erre eltá-
vozott. Egy héttel utóbb azonban a pénztár el-
árrol a szomorú hírről értesült, hogy mégis meg-
előzte őt *Ugron* egy másik nitelezője, *Freund*
Armin, aki huszonkétezer korona erejéig til-
totta le *Ugron* képviselői fizetését. A *Kolozs-
vári Hitelbank* ügyésze, *Siposs Aladár dr.* a
képviselethez elnökéhez beadványt intézett, a
melyben elpanaszolta, hogy a pénztár valame-
lyik alkalmazottja *Freund Armin* javára magán-
úton fogadott el egy letiltó rendeletet. Ezt a
bank ügyésze *protektions letiltásnak minősítette*,
*amely az adós érdekében történt, mert a köve-
telés szinleges.* A képviselőház elnökének fel-
jelentésére az ügyészség rágalmazási pert in-
dított *Siposs dr.* ellen, akit a budapesti tör-
vényszék kilencven korona pénzbírságra ítélte.
Felebbezés felytán ma foglalkozott az ügy-
gyel a budapesti kir. ítélőtábla, amely a bün-
tetést *harminc koronára* szállította le.

— *Sütemény fertőzött takaróban.* Az aradi
rendőrséghez ma egy olyan feljelentés érke-
zett, mely arról tesz tanuságot, hogy vannak
emberek, akik a legkönyelműbb módon, meg-
gondolatlanul teszik ki embertársaikat olyan
veszedelemnek, amely ellen nincs védekezés.
Tudomására jutott a rendőrségnek, hogy *Grá-
liczer Herman* süteménykihordó olyan kacsuk
takaróval fedli be a süteményt, amelyen nem-

rég egy súlyos betegségben elhalt asszony fe-
küdt. *Graliczer felesége* halottvirrasztó és
beteg ápolónő. Egyik előkelő aradi családnál
volt alkalmazva a beteg mellett s ott kapta a beteg
elhalálása után a gummi lepedőt. A rendőrség
előtt tagadták ezt, de az ügyben nyomozó de-
tektív ellenük vallott s azt mondotta, hogy
Graliczerné négy koronát ígért neki arra az
esetre, ha hallgat. Egy koronát át is adott a
detektívnek, melyet az elfogadott s a rend-
őrségen deponált. A rendőrség tovább nyomoz
az ügyben.

— *Elitelt aradi ügyvéd.* Az aradi ügyvédi
kamara fegyelmi választmánya mai ülésén egy
aradi ügyvédet *többréndbeli szabálytalanság és
visszaélés miatt* kétszáz korona pénzbüntet-
ésre ítélte.

— *Affér a katonaság miatt.* *Szerajevóból*
jelentik: A lakosságot újabb politikai botrány
foglalkoztatja. Szombaton volt a néhány héttel
ezelőtt kinevezett *Letica* szerb érsek installá-
ciója és általánosan feltűnt, hogy saját hívei,
a szerbek, távol tartották magukat az ünnepély-
től. Az érsek tegnap este banketet rendezett,
amelyre hivatalos volt a helytartó, a hatóság-
gok vezetői, a katonai méltóságok és a hiva-
talmi kar is. A szerb egyházközség legelőke-
lőbb tagjai azonban értesítették az egyházfőt,
hogy a *banketen nem vesznek részt*, mert a
boszniai hivatalnokai és katonatiszti karral nem
ülnek egy asztalnál. Az érsek, hogy a nagyobb
botránynak elejét vegye, kénytelen volt a ban-
ketről lemondani.

— *A Hortobágy viz alatt.* *Debrecenből* je-
lentik: Az állandó esőzés folytán a Hortobágy
viz alatt áll. Az egész téli vetés majdnem tel-
jesen megsemmisült. Nádudvar mellett egyik
tanyán egy kunyhó, amelyet a víz alámosott,
összeomlott. A kunyhóban egy napszamos la-
kott feleségével és hat gyermekével. Az ass-
zony és két gyermek meghalt, a többieket
pedig súlyosan sebesülve vitték a debreceni
közkórházba.

— *Temesvári pénztárak fuziója.* Ugy ér-
tesülünk, hogy a *Délmagyarországi Gazdasági
Bank* és az *Általános Takarékpénztár* igazga-
tóságai oly megállapodásra jutottak, hogy e
két intézet egyesül, olyképp, hogy az Általános
Takarékpénztár részvényei megfelelő ráfizetés
mellett becserejtetnek a Délmagyarországi Gaz-
dasági Bank részvényeivel és a Délmagyaror-
szági Gazdasági Bank a megejtendő revizió
alapján átveszi az Általános Takarékpénztár
nak összes aktívát és passzívát. A Délma-
gyarországi Gazdasági Bank mint fiókpenztár-
t fogja az üzletet tovább vinni, az Általános
Takarékpénztár jelenlegi helyiségében. Ezen
transzakcióval megindult az akció több temes-
vári intézet egyesítésére.

— *Segédek sztrájkja.* *Budapesti tudósítónk*
jelenti: A fővárosi fűszerkereskedő segédek
sztrájkra készülnek. Követelik a heti narminchat
órai munkaszünetet és a természetben való
élelmezésnek eltörlesztését. Ha követeléseiket a ke-
reskedők nem teljesítik, sztrájkba lépnek. A
tárgyalások már megindultak és remélhetőleg
békés alapon lesz az ügy elintézhető.

— *Dinamittolvaj napszamos.* *Berzovai tudó-
sítónk* jelenti, hogy a csendőrség ma házkuta-
tást tartott *Blagáj* János kaprucsal napszamos-
nál, mert arról értesültek, hogy nagyobb meny-
nyiségű dinamitot tart elrejtve. A házkutatás
eredménynyel is járt, mert *Blagáj* szobájában
az ágy alatt két kiló dinamitot és öt méter
gyújtószínort találtak. *Blagáj* arra nézve, hogy
honnán szerezte a dinamitot, azt vallotta, hogy
Ráskány községben a *Markovics* és *Dobribár*
erdőkezelőstől lopta és halogásra akarta fel-
használni. A dinamittolvaj ellen megindították
az eljárást.

— *A csernovai vérengzés.* *Rózsahegyriől*
távíratozzák: *Fischer* ügyvéd lemondott
Schlachta vádlott védelméről és azt *Mudrony*
Janos vette át. Folytatják a vádlottak
kihallgatását, amelyet ma valószínűleg betejez-
nek. A közönség a tárgyalás iránt kevés
érdeklődést mutat és a hallgatóság padjában
alig ül néhány ember. A városban teljes rend
és nyugalom van.

— *Tengeri hal a piacon.* Pénteken a ten-
geri hal arusítását újból megkezdik az aradi
piacon.

— *Rumcompositio* 1 literhez 20 kr. *Likőr
aroma* 1 literhez 30 kr. *Vojtek* és *Weisz* nál. 191

VÁROS ÉS MEGYE

Aradváros közgyűlése.

— *A tárgysorozat.* —

Sorrendje az Arad szab. kir. város törvényha-
tósági bizottsága által 1908. évi március hó 11-én
d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésen
tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak: 1. Polgármes-
ter február havi jelentése. 2. Apponyi Albert m. kir.
közoktatásügyi miniszter ur öngyméltóságának táv-
irata a város díszpolgárává történt megválasztása
alkalmából. 3. Az aradvárosi „Vöröskereszt” fiók
egylet kérelme az egylet által tüdőbetegség gyógy-
kezelésére létesítendő alapítványhoz való hozzá-
járulás tárgyában. 4. Arad szab. kir. város pénz-
kezeléséről és számviteléről alkotott szabályrendelet
módosítása. 5. A tanács javaslata a bóza megadó-
ztatása tárgyában alkotott szabályrendelet életbelép-
tése iránt. 6. A tanács jelentése az új iskolák építé-
si költségei és az adósságra épített iskolák törlesztési
részletének fedezhetése céljából felveendő ideiglenes
kölcsön engedélyezése tárgyában. 7. A tanács ja-
vaslata a községi adómentesség engedélyezése tár-
gyában alkotott szabályrendelet módosítása tárgyá-
ban. 8. A tanács előterjesztése a fogyasztási adóhi-
vatali személyzet részére megszavazott és a pénz-
ügyminiszterium terhére eső drágasági pótlék össze-
gének helyesbítése tárgyában. 9. A tanács javaslata
Németi József ideiglenesen nyugdíjazott rendőr vég-
leges nyugdíjaztatása tárgyában. 10. A tanács ja-
vaslata az építendő második polgári fiúiskola céljaira
szükséges területnek megszerzése tárgyában.

TORVÉNYKEZÉS.

§ *A Polónyi—Heltai pör.* *Budapesti tudósi-
tónk* jelenti: *A Polónyi—Heltai* féle ismert rá-
galmazási perben *Heltai Ferenc* védője, *Lenyvel*
Zoltán dr. bíróküldési kérelmet terjesztett elő,
amelyben ma döntött a budapesti kir. törvény-
szék. A védő azt kérte, hogy *Tenke Ferenc dr.*
járásbíró helyett, aki az ügyet első fokon tár-
gyalta és akinek marasztaló ítéletét a törvény-
szék íesújtó indoklással megsemmisítette, más
bíró delegáltassék, mert *Tenke* bíró nem elfo-
gulatlan. A törvényszék döntés előtt nyilatko-
zattételre hívta fel *Tenke dr.-t*, aki kijelentette,
hogy nem éri magát elfogultnak, de ha a tör-
vényszék mellőli őt, örömmel veszi tudomásul.
A törvényszék nem látta indokoltnak a bíró-
küldési kérelem teljesítését és az ügyet meg-
hagyta *Tenke* bírónál.

§ *Levitriolozott redőnygyáros.* A lapok tör-
vényszéki rovatai tegnap adtak hírt róla, hogy
Eckmayer József fővárosi redőnygyárost a buda-
pesti törvényszék hamis vád miatt hathónapi
börtönre ítélte, mert *Némethy Zoltán* tengerész-
hadapród ellen, akinek feljelentésére a büntető
törvényszék család büntetéseért 3 évi börtönre
ítélte, egy valóban adatokat tartalmazó fejje-
lentést adott be a pólai cs. és kir. hadtenger-
észeti parancsnoksághoz. Ma ismét az ő ügye
foglalkoztatta a büntetőtörvényszék egyik taná-
csát, de ma ő a panaszos. A redőnygyáros
ugyanis öt évvel ezelőtt szerelmi viszonyt kez-
dett *Stecher* Anna varrónővel s ebből a viszony-
ból egy gyermek is született. *Eckmayer*, ugy-
látszik, ráunt a varrónőre, mert az utóbbi idő-
ben szakított vele. *Stecher* Anna tartásdíjért
bepörölte *Eckmayer*-t, aki azonban mindenféle
fortélylyal kibújt a fizetési kötelezettség alól.
Az elhagyott leány úgy oldotta meg a kérdést,
hogy a múlt év március 27-én este 8—9 óra
között rálesett a redőnygyárosra s ezt vitriollal
nyakon öntötte. *Eckmayer* oly súlyos égési se-
beket szenvedett, hogy még most is orvosi ke-
zelés alatt áll. Ítélet még nincs.

KÜZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, március 3.

A szakadatlanul tartó esőzés a vetésekre általában nem kedvezően, mert némely vidéken még sokat lendít rajtuk. Vannak azonban helyek, ahol már felesleges s mint ilyen többé-kevésbé káros.

A gabonaüzlet irányzata különösen a malmok részéről megindult élénkebb vásárlásra, szemben a gyér kínálattal, nap-nap után szilárdabb lesz.

A mai piacon a kedvezőtlen idő folytán kicsiny hozatal volt.

A mai piacon elkelt:

200 mm. buza 11'—11'20

300 mm. tengeri 5'90—6'—

Névtelen jegyzés:

Rozs 9'50—60

Zab 7'—7'10

Árpa 6'60—70

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti ár- és értéktársa.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, március 3

Kevés forgalom. 5 fillérrel magasabb árak. Amerika 1 és egynyelccaddal magasabb.

Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprillisa	12.24—12.25	12.25—12.26
Buza októberre	10.00—10.01	10.13—10.14
Zab áprillisa	8.01—8.02	8.05—8.06
Rozs áprillisa	10.75—10.76	10.89—10.90
Tengeri májusra	6.74—6.75	6.80—6.81

Oestrák hitelrészvény 644 25
Magyar hitelrészvény 775 75

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Március 3. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 119—121 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 121—122 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 121—123 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

Serteslétszám: Február hó 29. napján volt készlet 23.968 darab, március 1. napján főlajtatott 223 darab, március 1. napján elszállított 68 darab, március 2. napjára maradt készletben 24.123 darab.

A hírtól sertés üzlet irányzata: Változatlan.

IDEGENEK ARADON.

— Március 3. —

Fehér Kereszt-szálloda. Barta Sándor Budapest. — Molnár Frigyes Budapest. — Grün Jenő B.-Csaba. — Schwarz Herman Bécs. — Kalledeg Sándor Budapest. — Sipos Lipót Budapest. — Berger Henrik Szeged. — Rottman Albert Temesvár. — Prust Sándor Budapest. — Rosa Gyula Budapest. — Mera Gyula dr. Világos. — Megri Rezső Budapest. — Rudványi Sándor Budapest. — Weisz József Budapest. — Fleischmann Jaques Budapest. — Moskovitz Emil Budapest. — Székér Pál Sarkad. — Niamessy Mihály dr. Temesvár. — Schmeer Adolf Temesvár. — Benes Dénes Bécs. — Reinhold Rostok Klosterneuburg. — Müller Károly Remseid. — Guttenstein Artur Budapest. — Steiner Bernát Bécs. — Sahn Herman Remseid.

Központi-szálloda. Farkas Henrik Budapest. — Haasz Frigyes Szekesfehervár. — Eizenbarth Rajmár Mezőhegyes. Barbul Odón Buttyin. — Mayer Pál Budapest. — Sztomgo Antal Budapest. — Adler Jakab N.-Várad. Pártos Árpád Budapest.

Vass-szálloda. Reustad Leó Gurahonc. — Schelyi Imre Budapest. — Oprean Ferenc Csanád. — Róth Albert Budapest. — Popper János Budapest.

A fiatal leányok

ha testileg gyengék, vagy csak muló betegségben szenvednek is, már régóta bizalommal

viseltetnek a Scott-féle Emulsió



Az emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halaszt — kérjük figyelembe venni.

iránt, mert fejlődésükre jótékony hatással van ez az izletes, könnyen emészthető legjobb erősítőszert. Serdülő leányoknak minden alkalommal ezt a bevált, kitűnő szert kellene használniok, a mikor gyengék, fáradtak és kedvetlenek. 5901

Egy eredeti üveg ára 2 K. 60 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

Nemzeti Színház.

Szerda, 1908. évi március hó 4-én:

Ci bérlet.

Ci bérlet.

A vén leányok.

Vigjáték 4 felvonásban. Irta: I. M. Barrie. Angolból fordította: Mihály József.

SZERMÉLYEK:

Brown	Keszler E.	Phoebe	Kápolnai J.
Spicer	Delli Lajos.	Mary	Körössy Juci.
Blades	Uji Kálmán.	Fanny	Szegedi J.
Egy őrmester	Szathmári A.	Henriette	Baranyai M.
Tomson	Benkő Gizel.	Charlotte	Zalai Margit.
Susanne	Novák Irén.	Patty	Benkóné P.

Kedvete este 7 és fél órakor.

Uránia színház.

(Máró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Műsor 1908. március hó 4-én, szerdán:

1. Sajátságos élestar. Fantasztikus. — 2. Pestő és paraszt. Kacagató. — 3. Modern kéménydöntés. Természet után. — 4. Élő baba. Mulatságos. — 5. A szűk cipő. Kacagató. — 6. Döntőn a virág. Rendkívül érdekes. — 7. Két tolvaj. Mulatságos. — 8. A fekete herceg. Operett. — 9. A kalóz leánya. Dráma. — 10. A golya kotta. Bohózat.

Előadások délután 5, fél 7, és este fél 9 órakor.

Minden előadás alatt katonazené játszik. — Cukrászda.

Este fél 9 órakor, felemelt helyekkel: Jézus sírja és halála. Bibliás dráma 3 szakaszban

NYILTTER.*

Alulírottak fájdalommal szívvel jelentjük a felejthetetlen, gondos jó atya, a szeretett nagyatyja és rokon

1144

Krausz József ur

életének 89-ik évébn, február hó 29-én, déli fél 1 órakor történt elhunytát Drága halottunkat március hó 2-án, délután 2 órakor fogjuk az Asztalos Sándor u. 4. számú házból az izraelita temetőbe kísérni.

Nyugodjék békében! Áldás emlékére!

Özv. Weiszmandl Albertné szül. Krausz Verona. Krausz Mimi, Krausz Armin, Klein Gersonné, szül. Krausz Jenni, Klein Ignácné szül. Krausz Róza gyermekei. Klein Gerson, Klein Ignác vejei, Klein Odón, Klein Katica, Kallos József, Klein Rella, Klein Jenő unokái, Löwy Adolf, Löwy Lehmann sógorai.



Pénzének ellensége,

ki azt francia pezsgőért szórja, mikor egyenértékű hazai terméket sokkal olcsóbban kaphat.

Műhely áthelyezés!

Kenderesy és Paladics

épület- és bútortasztalosok

Arad, Deák Ferenc-utca 33. sz.

(Heim-ház.)

Van szerencsénk a nagyérdemű közönségnek becses tudomására adni, miszerint

üzletünket

a jelen kor igényeinek megfelelően berendeztük.

Elvállalunk épület, bútort, portál, ireda és bolti berendezéseket a legdiszesebb és a leggyorsabb kivitelben.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Tisztelettel

948

Kenderesy és Paladics.

Fajtisza riparia portalis alanyon oltott, elsőrendű, duggyökéretű bor- és csemegefajta 296

szőlő-oltványokat,

valamint gyökerez riparia portalis

szőlő-vesszőket

bármely mennyiségben szállít

HÁMORY GAZDASÁG

szőlőoltvány-telepe Arad.

Bővebb felvilágosítással és árajánlással szívesen szolgál

Deák Ferenc-utca 3. szám alatt.

Telefon 239.

Olcsó árak, nagy megtakarítás!!

Angol női és felöltő szövet újdonságok megérkeztek a kizárólagos posztó gyári raktárba

Leichner és Fleischer Arad, Szabadság-tér 17.

Angol női costum kelmék nagy választékban

A legjobb fedélcserép

Politzer Jonás
 cserépgyárában kapható
Magyarcsanádon (Csanád m.)
 Posta, távirta és vasutállomás.

Több mint 25 év óta elismert leg-
 locsobb bevásárlási forrás!

Kilényi C. és Társa

divat, kőmű, rövidára és fohérmű üzlete
 a „kék golyóhoz”
Arad, József főherceg ut II. szám
 (Karolina-utca sarkán.)

Nagyon olcsó árban árusítanak:
 vásznak, divatszövetek, blous selyem,
 barchetek, trikó ingek és nadrágok,
 sapkák, keztyűk, harisnyák, cipők,
 gyermek ruhák, női és férfi ingek,
 nyakkendők, ágyszerítők, paplanok,
 esőernyők, stb.

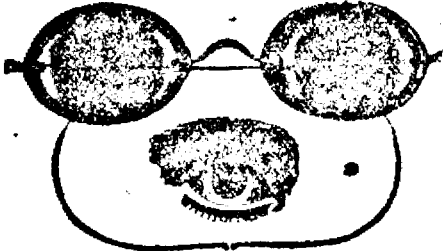
Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Elsőrendű látszerész üzlet.

DICK SAMU

órák és látszerész

Arad, Andrásy-tér és Woltzer János-utca sarkán



Elad és javít mindennemű órákat két
 évi jótállás mellett a legolcsóbb áron.
 Raktáron tart mindennemű színházi látsze-
 vetek a legkülönbözőbb kiállításban. Leg-
 finomabb lorgnettek, orrcsüptetők és szem-
 üvegek arany ezüst nickel és tekerő-
 béka csont keretekben legjobb üvegekkel.

Nagy raktár sűrűségi fokmérők-
 ben, bor, must és szesz részére, te-
 vább mindenféle hőmérők, minden-
 nemű kivitelben.

Szemüvegek és orrcsüptetők or-
 vosi rendelet szerint azonnal ké-
 zittetnek.

143—1908. tkv. szám.

Árverési hirdetmény.

A nagybuttyini kir. járásbíró-
 ság, mint telekkönyvi hatóság köz-
 hírré teszi, hogy Trutia Péter vég-
 rehajtónak és a zimbrói 4. számú
 telekkönyvre nézve a Gurahonczy
 hitelszövetkezet részvénytársaság,
 Nagybuttyini takaré- és előlege-
 zési egyesület mint szövetkezet, Pok-
 sora Györgye és Német Elek csat-
 lakozónak, a zimbrói 45. számú
 telekkönyvre nézve Krausz József
 csatlakozónak, Borle Pászok, Hank
 Gligor, Lukács Juon és Priszorka
 Juon végrehajtást szenvedők elleni
 455 korona 91 fillér tőkekövetelés
 és járulékal iránti végrehajtási
 ügyében az árverést elrendelte,
 minek folytán az aradi kir. tör-
 vénszék és a nagybuttyini kir.

járásbíró-ság területén fekvő és a
 zimbrói 4. számú telekkönyvben A.
 I. 4—6. sor. (10—11.) 451., 457.,
 478/6. hrszám alatt foglalt házas
 beltelekből, szántó és legelőből
 álló ingatlanok B. 4 szerint Borle
 Pászokot illető 1/2-ed része 521 kor.
 kikiáltási árban.

A zimbrói 68. számú telekkö-
 nyvben A. I. 1—3. 5 sor (118—
 1.9.) 271. 348, 463 hrszám alatt
 foglalt házas beltelekből és szán-
 tóföldekből álló ingatlan az 1881.
 évi 60. t.-cz. 156. §-a d) pontja
 alapján egészben 984 kor. kikiált-
 tási árban.

A zimbrói 144. számú telekkö-
 nyvben + 1. sor (179-180.)
 hrszám alatt foglalt házas beltelek
 384 kor. kikiáltási árban.

A zimbrói 144. számú telekkö-
 nyvben + 2. sor. 222. hrszám
 alatt foglalt belsőség 89 korona
 kikiáltási árban.

A zimbrói 39. számú telekkö-
 nyvben A. I. 2—5 sor, 266., 299.,
 362. és 452. hrszám alatt foglalt
 szántóföldből álló ingatlanok B.
 1. szerint Lukács Juont illető
 felére 446 korona kikiáltási árban.

A zimbrói 71. számú telekkö-
 nyvben A. I. 2—3. sor. 267, 297.
 hrszám alatt foglalt szántóföldből
 és rétből álló ingatlan 504 korona
 kikiáltási árban.

A zimbrói 71 számú telekkö-
 nyvben + 1 sor 13/2 hr. szám
 alatt foglalt házhelyből álló ingat-
 lan 32 korona kikiáltási árban.

A zimbrói 145 számú telekkö-
 nyvben + 1 sor 353 hr. szám
 alatt foglalt szántóföldből álló in-
 gatlan 244 kor. kikiáltási árban
 az 1908. évi március hó 31. napjá-
 nak délelőtt 11 órájkor a Zimbró
 község házánál megtartandó nyil-
 vános árverésen következő feltéte-
 lek alatt fog eladatni, u. m.:

1. Ha a kikiáltási áron felül
 ígért nem tétetik az elárverelen-
 dő ingatlan a kikiáltási áron
 alul is el fog adatni.

2. Árverelni kívánók tartoznak
 az ingatlan becsárának 10%-át
 vagyis 52 kor. 10 fillért, illetve
 98 korona 40 fillért, 38 kor. 40 fil-
 lért, 44 kor. 60 fillért, 50 kor. 40
 fillért, 3 korona 20 fillért, illetve
 24 korona 40 fillért készpénzben,
 vagy az 1881. évi november 1-én
 3333. szám alatt kelt igazságügy-
 ministeri rendelet 8. §-ában kijelölt
 óvadékképes értékpapirokban a ki-
 küldött kezéhez letenni, vagy az
 1881. évi 60. t.-c. 170. §-a értel-
 mében a bánatpénznek a bíróság-
 nál történt előleges elhelyezéséről
 kiállított szabályszerű elismervényt
 átszolgáltatni.

3. Vevő köteles a vételért há-
 rom egyenlő részletben és pedig az
 elsőt az árverés jogerőre emelke-
 désétől számított 15 nap alatt, a
 másodikat ugyanazon naptól szá-
 mitandó 30 nap alatt, a harmadi-
 kat pedig ugyanazon naptól számi-
 tott 45 nap alatt, minden egyes
 vételári részlet után az árverés
 napjától számított 5% kama-
 tokkal együtt szabályszerű letéti
 kérvény kapcsán az 1881. évi de-
 cember 6-án 39425. I. M. szám
 alatt kelt rendeletben előírt mó-
 don a buttyini kir. adóhivatalnál
 mint bírói letétpénztárnál befizetni.

A bánatpénzt a bíróság az
 utolsó részletben fogja beszámítani.

Az árverési feltételek többi
 pontjai a hivatalos órák alatt ezen
 kir. bíróság telekkönyvi hatóság-
 gánál, Zimbró, Józshely, Dulcsele
 községek előjáróságainál megte-
 kinthetők.

Nagybuttyin, 1908. évi január
 hó 22-én.

Kir. járásbíró-ság, mint telek-
 könyvi hatóság.

Buday,
 kir. albiró.

1145

Meghívó.

A „Dézsnai népbank részvény-egyesület”
 t. üzletrészesei ezennel meghivatnak az 1908. évi március hó 22-én,
 d. e. II. órákor Dézsnán az egyesület helyiségében megtartandó
rendes évi közgyűlésre.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése és az 1906. és 1907. évi mérlegek bemutatása és megállapítása.
 2. A tiszta nyereség felosztása.
 3. A szövetkezet felosztása iránti indítvány feletti határozathozatal.
 4. Indítványok.
- Kelt Dézsnán, 1908. évi február 26.

Az igazgatóság.

Vagyon	Mérleg-számla 1906. évre.	Teher	
Készpénz	1359 59	Üzletrészek	22179 80
Váltókölcsönök	43888	Takarék betétek	8560 46
Jeizálog	900	Visszleszámítás	10032
Felszerelés	115 16	Hitelezők	1300 55
		Nyereség 1904 évről	387 97
		1905 évről	1562 56
		Tiszta nyer. 1906 évre	1850 53
			2339 41
	46262 75		46262 75

Dézna, 1906. december hó 31-én.

A könyvelésért:

Milian Zahariás, s. k. Faur János, s. k. Micula Gergely, s. k.
 igazgató. pénztárnok.

Tiria János, s. k. Rafila Todosz, s. k. Zsebe Pável, s. k. Kovács Pintye, s. k.
 Adzsó Vazul, s. k.

Felülvizsgálatott és rendben találtatott. 1146

Ageu Pável, s. k. Bodea Fabricius, s. k. Ardelean Todor, s. k. Kocs Terente, s. k.
 f. ü. b. tag. f. ü. b. elnök. f. ü. b. tag. f. ü. b. tag.

Vagyon.	Mérleg-számla 1907. évre.	Teher.	
Készpénz	7 15	Üzlet részek	385 40
Váltó kölcsönök	41661	Takarék betétek	13996 17
Felszerelés	115 16	Hitelezők	9362 25
leirva	15 16	„Dézsnai népbank.” részvényt... ..	16611 74
		Nyeremény áthozat 1906. évről	642 70
		Tiszta nyereség	770 89
	41768 15		1413 59

Dézna, 1907. december hó 31.

A könyvelésért:

Milian Zahariás s. k. Faur János s. k. Micula Gergely, s. k.
 igazgató. pénztárnok.

Tiria János, s. k. Rafila Todosz, s. k. Zsebe Pavel, s. k. Kovács Pintye, s. k.
 Adzsó Vazul, s. k.

Felülvizsgálatott és rendben találtatott.

Ageu Pavel, s. k. Bodea Fabricius, s. k. Ardelean Todor, s. k. Kocs Terente, s. k.
 f. ü. b. tag. f. ü. b. elnök. f. ü. b. tag. f. ü. b. tag.

Tápértékben leggazdagabb, Hatásában felülmúlhatatlan

a Hajós-féle kellemes ízű

Csukamájolaj.

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt.

Ára egy üvegnek 2 korona. 241

Fagydaganatok elmulasztására Fagyviszketegség biztos megszüntetésére

kitünő hatású szer a Hajós-féle

FAGYBALZSAM.

Egy üvegnek az ára 70 fillér.

Tyúkszem már nincs többé!!

Igy kiáltanak ezren meg ezren, akik a Hajós-féle

ANAGALLIN

használták. Ára egy üvegnek utasítással 70 fillér.

Fenyőillat a szobában. Ára 70 fillér.

Ibolya, Gyöngyvirág és Heliotrop szobailatok, üvege 70 fillér.

„Never“ amerikai gummikülönlegesség, a képzelhető
 legjobb óvszer. 6 drb. egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Arpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrásy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AKINEK

Ismeretség híján

házasújsra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
leányra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vinczellérre,
kertészre,kulcsárra,
gazdasszonyra
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre
házmesterre,
stb.-re
van szüksége,

AKI

eladni kíván

butort,
songorát,
bort,
gyümölcsöt,
szobát,üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

AKI

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterü-
letet,halászatot,
telket,
kocsit,
lovakat,

AKI

mindoseket vétel vagy bérbevitel cél-
jából keresi:

AKI

valamely állást betölteni kíván: legbiz-
sabbban ér csölit, ha az

"ARADI KÖZLÖNY"

kis hirdetési

rovatait használja.

Egy 26 éves

nőtlen uri ember egy oly unatkozó
és szerelemvágyó fiatal és csinos,
a jobb társadalmi körökhöz tartozó
asszony vagy özvegy ismeretségét
keresi, a kivel szabad idejét kelle-
mesen eltölthetné; anyagi érdek
mindkét részről kizárva, föltétlen
diszkrét. Leveleket esetleges ta-
lálkozhatás vagy megismerkedhe-
tés megjelölésével kérek. "Kelle-
mes órák" jelige alatt Posteres-
tante a főpostára. 1140

Üzleti könyvek,

u. m.: strazzák, főkönyvek, stb.
gyári raktára. Ügyvédi nyomtat-
ványok teljes lerakata. Irodai fel-
szerelések legelőnyösebben szerez-
hetők be Kerpel Izsó könyv- és pa-
pírkereskedésében, Aradon. 212

Egy jó forgalmu szatocsüzet

korcsmával eladó, esetleg haszon-
bérbe kiadó. Bővebbet Gáj, Csorda-
utca 9-10. sz. 1139

Lipót-utca 10/a. számu

magányos ház nagy kerttel, min-
den órában kiadó. Bővebbet özv.
Gömöry Józsefnél, Kovaszinc.
1143

Gyárfelosztásnál

vásárolt alkalmi vétel folytán ki-
árusítunk valódi hártya len levél
papírt a legdivatosabb színekben
és alakokban 50%-al olcsóbban a
rendes beszerzési áron alul **Inguusz**
I. és fia könyvkereskedése Arad.
201

30 napig

maradnak érvényben ezen rendkívül,
mélyen leszállított

OCCASIO ÁRAK!

☞ Csak elsőrendű minőségű áruk olcsó árban! ☜

Egy vég vászon kitűnő minőség	frt. 3.15
Rumburgi vászon uri nadrágra vége	frt. 3.85, 4.45
Teljes vég királyvászon női fehérneműre, vékony szálú	frt. 5.80, 6.65
Cégem különlegessége 50 rőfös ramburgi vászon minden célra alkalmas	9.75, 11.75
Teljes vég kanavász szintartó kitűnő mi- nőség	4.90, 5.50, 6.50
Teljes vég chiffon kitűnő minőség	4.80, 5.50, 6.50
Teljes vég chiffon Schrol legfinomabb	6.85, 7.90, 8.95
Lepedővászon egy szélben varrás nélkül	6.85, 7.50
Lepedővászon gyepen fehérítve	9.50
6 személyes cérna damaszt étkező teríték, abrosz és 6 szalvéta	1.85, 2.85
12 személyes cérna damaszt étkező teríték, abrosz és 12 szalvéta	5.—, 6.35
6 személyes szebbnél-szebb cérna damaszt kávé-teríték abrosz és 6 szalvéta	1.35, 1.66, 2.85
6 darab cérna damaszt óriási törülköző	frt. 1.44
6 darab vászon pohártörő	frt. 88.—, 1.25
6 darab flanel pohártörő	kr. —48
Alkalmi vétel rouge paplan most	frt. 2.72
Selyem klott óriási paplan, vattás	frt. 3.95
Flanel takaró gyönyörű mintákban	frt. 1.25, 1.65, 2.25

Uri fehérneműekre.

5 rétü kézelő szines, vagy fehér	24 kr.
R. R. 5 rétü uri gallér, darabja	frt. —16 kr.
Tartós uri ing, sima, divatos mellel	—98 kr.
D. D. Schifon uri ing, sima, redős vagy piké mellel	1.12 kr.
R. R. Schifon diszes, sima, redős vagy piké mellel	1.32 kr.
R. R. Schifon háló ing	1.13 kr.
Tirol körper uri alsó nadrág	68 krajcár.
Francia szabásu himzett, gombos uri nadrág	85 kr.
6 darab kitűnő vászon zsebkendő	49, 65, 78, 95 kr.
Fegyhazi kötött uri harisnya most	12, 22, 29 kr.
Kötött gyapju uri harisnya most	35, 42, 46 kr.
Tartós uri esernyő	1 frt. 25 kr.
Mindenki vegyen nyers selyem elegáns esernyőt most	1.75.

Valamint összes raktáron lévő áruk minden
versenyt felülmúló olcsó árban.

☞ Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. ☜

Meg nem felelő áruért a pénz visszaadatik.

Reiner S. Sándor

alkalmi áruháza

☞ Szabadság-tér 15. sz. ☜

A nagy forgalom miatt mintákat nem küldhetünk.

Telefon 596.

386

Diamant Ferenc

elektrotechnikai üzlete

Arad Atzól Péter utca 2.,

a színház lébejárataival szemben. Bo-
hus-udvarban.

Villanyvilágítási, erőátvitel,
telefon és csengő berende-
zés és javításokat szak-
szerűen és legolcsóbban
végzem. Gáz- és villanycsillárok
legmodernebb kivitelben.

Továbbá Auerégek, hengerek,
villanykörték, ilyámpaszemek, tulipánok,
gyöngyrotok, ernyők és
szerelési anyagok legjobb minő-
ségben gyári árakban kaphatók.

Uj cipész-üzlet!

Van szerencsém a n. é. közön-
ség szives tudomására hozni, hogy

Batthyány-utca 32. szám alatt
egy a mai kor igényeinek megfelelő

cipész-üzletet

nyitottam, hol úgy a rendelések,
mint kész munkák a legjobb mi-
nőségű anyagból, a legdivatosab-
ban készülnek.

Ugyisint a javítások ponton-
osan és azonnal készítettnek.

A n. é. közönség b. pártfogását
kérve, tisztelettel 425

Márton György,

cipész.

MEGJELENT!

DANTE: A POKOL

Fordította: Zsigány Árpád.

A 19 iv terjedelmű, művé-
szies kiállítású kötet ára:

4 KORONA

velin-papíron

6 KORONA

Bérmelve szállítja a pénz elő-
leges beküldése ellenében:

SCHIMKÓ GYULA

BUDAPEST,

VI., Teréz-körut 46.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közön-
ség szives tudomására hozni, hogy
Aradon, Salacz-utca 3.
sz. a. egy a mai kor igényeinek
mindenben megfelelő

vésnöki műtermet

nyitottam.

Raktáron tartok:

réz-, ruggyanta-bélyegzőket, számozó
gépeket, keletbélyegzőket, dombor-
nyomó sajtókat, sablonokat és min-
denféle bélyegző-festéket (Durabell-
festék minden színben.)

Készítetek:

monogramokat, cimereket, egyleti és
sport-jelvényeket, zászló-szegeket,
írás vésést és minden e szakmába
vágó munkát 565

jutányos árak mellett.

Tisztelettel

Schubauer J.

vésnök.